

Crna Gora
Ministarstvo odbrane

BESPLATAN PRIMJERAK

Partner

Magazin o odbrani i vojsci

Broj 73 februar 2019. godine

**Dobrovoljno služenje vojnog roka:
Premašena očekivanja**

**Intervju: Mario Kunasek,
ministar odbrane Austrije**

Sa vježbe za trku Edelweiss Raid

SADRŽAJ

- 4: Crnogorsko predsjedavanje Američko-jadranskom poveljom: Snažan pečat produbljivanju međunarodne saradnje**
- 6. Intervju: Mario Kunasek, ministar odbrane Republike Austrije**
- 9: NATO: Republika Sjeverna Makedonija, saveznica sa rednim brojem 30**
- 10: NATO, sastanak NAC: Snaga u zajedništvu za 70 godina postojanja**
- 11: Aktuelnosti: Bezbjednosne snage Crne Gore, sa centrom u Maslinama**
- 11: Premašena očekivanja: Za dobrovoljno služenje vojnog roka prijavilo se 151 lice**
- 12: Major Vlado Bulajić, misija „Odlučna podrška“: Naši vojnici, moji gorski vuci sa planine**
- 16: Foto priča: Edelweiss Raid, najteža trka na svijetu: Osam pripadnika VCG spremni za izazove**
- 18: Naši kadeti: Nevena Nikolić, West Point**
- 20: Jelena i Marko Pašić: Kod kuće je Maša komandant**
- 22: Ko su ličnosti po kojima su kasarne dobile imena: I vojskovođe i reformatori**
- 24: More i suverenitet nad njim: Istorijat jurisdikcije obalne države nad morskim prostranstvom**
- 27: Kapetan Đuro Drašković (1880-1919): Do kraja je branio barjak crnogorski**
- 29: ARHIV: O hrabrim Vučeljčima, u prvim redovima u odbrani domovine**

IMPRESUM

Partner - magazin o odbrani i vojsci

BROJ: 73

IZDAVAČ: Ministarstvo odbrane Crne Gore

BROJ UREDILA:

Gordana Borović

PRELOM: Marina Vukčević

ŠTAMPA: Grafo Group, Podgorica

KONTAKT: PR služba MO

TEL/FAX: +382 20 241 375

E-MAIL: pr@mod.gov.me

WEB: www.odbrana.gov.me

ADRESA: Jovana Tomaševića 29

TIRAŽ: 3.000

Između dva broja

- 7. novembar: Predstavnici NATO Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu SHAPE u posjeti Ministarstvu odbrane
- 13. novembar: Bošković sa zamjenicom pomoćnika američkog sekretara za odbranu, Lorom Kuper
- 14. novembar: Ministarski sastanak A5 Inicijative
- 22. novembar: Bošković i Grbović obišli aerodrom Kapino polje
- 23. novembar: „U stroju s vojskom“ - Bošković na godišnjem susretu sa novinarima
- 4. decembar: Premijera filma „Naša snaga - Vojska Crne Gore“
- 5. decembar: Održana manifestacija „Budi dio nas“
- 6. decembar: Glavni podoficir NATO Savezničke Komande za operacije ACO, Davor Petek u posjeti VCG
- 8. decembar: Vježba Combined Resolve XI - Pripadnici VCG na visokom nivou izvršavaju zadatke
- 11. decembar: General Dakić u Skoplju sa predsjednikom Ivanovim, ministarkom Šekerinskom i načelnikom GŠ OS Makedonije
- 11. decembar: Premijer Marković postavio kamen temeljac za zgradu namijenjenu zaposlenima u Ministarstvu odbrane i VCG u Danilovgradu
- 13. decembar: General Dakić u posjeti KFOR
- 14. decembar: Osam pripadnika Vojske Crne Gore upućeno u misiju Pojačano istureno prisustvo eFP u Letoniji
- 15. decembar: General Dakić i državni sekretar Filipović obišli pripadnike IX kontingenta u Avganistanu
- 19. decembar: Bošković i Vuković svečano otkrili spomenik Josipu Brozu Titu
- 21. decembar: Bošković sa novoimenovanom ambasadoricom SAD-a
- 27. decembar: Bošković i general Dakić razgovarali video linkom sa pripadnicima IX kontingenta
- 6. januar: Na Cetinju obilježeno 100 godina od Božićnog ustanka
- 11. januar: Ministarstvo odbrane raspisalo oglas za prijem 51 vojnika po ugovoru
- 14. januar: General Dakić u posjeti SHAPE-u i NATO Komandi za operacije
- 16. januar: General Dakić na NATO Vojnom komitetu u Briselu
- 21. januar: Objavljen oglas za dobrovoljno služenje vojnog roka
- 25. januar: U Nikšiću održana prva promocija dobrovoljnog služenja vojnog roka
- 30. januar: Bošković i Nuhodžić o kasarni u Maslinama kao prioritarnom projektu u realizaciji kapitalnih investicija u ovoj godini
- 4. februar: Bošković sa Grbovićem o planiranim projektima VCG i Ministarstva odbrane vezani za Opštinu Nikšić
- 6. februar: Bošković uputio čestitke Šekerinskoj povodom potpisivanja Protokola o ulasku Makedonije u NATO
- 13, 14. februar: Sastanak NAC u Briselu

Snažan pečat produbljivanju međunarodne saradnje

Piše: mr **Ivica IVANOVIĆ**

Smisao najviših civilizacijskih vrijednosti današnjeg društva najbolje se ispoljava kroz integraciju, te u tom smislu Američko-jadranska povelja A-5 piše svoju već petnaestogodišnju istoriju, zasnovanu na uspješnoj odbrambenoj saradnji zemalja Jugoistočne Evrope. Ono što je najvažnije i neizbježno Američko-jadranska povelja je uporište za aktivnu promociju integracionih napora kao glavni promoter NATO politike *otvorenih vrata*. Saradnja zemalja članica: Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Crne Gore i SAD, kao i saradnja zemalja u statusu posmatrača: Srbije, Kosovo i Slovenije (zemlje koja učestvuje po pozivu), predstavlja strateško partnerstvo država regiona. Saradnja u okviru ove Povelje je značajno doprinijela da Crna Gora ostvari svoj glavni spoljnopolitički strateški cilj da postane 29. punopravna članica Sjeveroatlantske Alijanse.

Saradnja u okviru ove Povelje je umnogome doprinijela da Crna Gora ostvari svoj strateški cilj da postane 29. punopravna članica Sjeveroatlantske Alijanse. Predsjedavanje naše zemlje ovom inicijativom tokom 2018. godine bilo je treće do sada, ali prvo u svojstvu punopravne NATO članice. Crna Gora se obavezala da sprovede 15 aktivnosti iz Akcionog plana predsjedavanja, uz dodatne dvije, koje su održane mimo plana. Sa ponosom mogu reći da su sve aktivnosti uspješno realizovane i implementirane

U duhu crnogorskog predsjedavanja ovom značajnom regionalnom inicijativom tokom 2018. godine, dat je snažan pečat produbljivanju regionalne i međunarodne saradnje. Predsjedavanje naše zemlje ovom inicijativom bilo je treće do sada, ali prvo u svojstvu punopravne NATO članice. Crna Gora se obavezala da sprovede aktivnosti iz Akcionog plana predsjedavanja, koji je sadržao 17 aktivnosti ukupno, te sa ponosom mogu reći da su sve aktivnosti uspješno realizovane i implementirane.

Američko-jadranska povelja je postavila kao svoj osnovni cilj podršku zemljama regiona u njihovom procesu približavanja i pristupanja Alijansi. Ova povelja utemeljena je kao zaštitni znak regiona, pogotovo uzimajući u obzir ujedinjenje naših odbrambenih potencijala, te dodatno kao forum za razmatranje združenog doprinosa kolektivnom sistemu bezbjednosti. Uz podršku našeg glavnog strateškog partnera i saveznika, Sjedinjenih Američkih Država, ponosni smo što su danas tri od pet zemalja članica A-5 ujedno i NATO članice. Mjeseci nas dijele od makedonskog preuzimanja „tit-

ule“ najmlađe NATO članice, što će dodatno utemeljiti ne samo napore ove zemlje, već i osnažiti dugoročne izgleda za obezbjeđivanje mira i stabilnosti cijelog regiona. S tim u vezi, Crna Gora će nastaviti da se zalaže za brzo i efikasno ispunjavanje ciljeva, odnosno pružanje ekspertske pomoći zemljama aspirantima za postizanje punopravnog članstva u Alijansi.

Crnogorsko predsjedavanje Američko-jadranskom poveljom bilo je fokusirano na jačanje nivoa interoperabilnosti, jačanje specifičnih sposobnosti, razvoj zajedničkih kapaciteta za obuku i potencijalno

---

Crnogorsko predsjedavanje Američko-jadranskom poveljom bilo je fokusirano na jačanje nivoa interoperabilnosti, jačanje specifičnih sposobnosti, razvoj zajedničkih kapaciteta za obuku i potencijalno jačanje našeg zajedničkog učešća u međunarodnim misijama i operacijama

Sa sastanka ministara odbrane A-5 u novembru 2018, u Budvi

jačanje našeg zajedničkog učešća u međunarodnim misijama i operacijama.

Potvrdu uspješne saradnje u okviru Američko-jadranske povelje nedvosmisleno predstavlja posjeta potpredsjednika Sjedinjenih Američkih Država, gospodina **Majka**

Pensa Podgorici u avgustu 2017. godine, kao i učešće Sekretara za odbranu SAD **Džejmsa Matisa** na Specijalnom sastanku ministara odbrane A-5 u Zagrebu u julu 2018. godine, tokom crnogorskog predsjedavanja poveljom.

Zahvaljujući viziji i aktivnoj podršci

Sjedinjenih Američkih Država, naše zemlje u okviru A5 su razvijale sigurnosnu saradnju, uz međusobno povjerenje i razmjenu najboljih praksi na terenu. Uz to, zajedničko učešće u misiji „Odlučna podrška“ (*Resolute Support*) u Avganistanu, dokazuje da je Crna Gora posvećena jačanju pozicije u međunarodnoj zajednici, kao i unapređenju sistema kolektivne bezbjednosti i stabilnosti.

Sastanak ministara odbrane A-5 u novembru i Sastanak ministara vanjskih poslova A5 u decembru prošle godine, predstavljali su posljednje u nizu aktivnosti kojima je Crna Gora zaokružila svoje jednogodišnje predsjedavanje, te 1. januara ove godine predsjedavanje predala Albaniji.

Ponosni smo što danas evro-atlantska zajednica uvažava jugoistočnu Evropu kao svojevrzni faktor evropske stabilnosti, a posebno imajući u vidu ne tako daleku historijsku ulogu našeg regiona. Američko-jadranska povelja ima važnu ulogu u obnavljanju naših vrijednosti, kao i odlučnosti za sprovođenje neophodnih reformi. Prema tome moramo ostati vizionari, te istovremeno iskoristiti historijski trenutak koji se ogleda u sveobuhvatnom uspjehu našeg regiona.

(Autor je direktor Direktorata za politiku odbrane u Ministarstvu odbrane)

Polazište - ideja regionalnog uvezivanja

Američko-jadransku povelju (A-5) osnovale su Albanija, Hrvatska, Makedonija i Sjedinjene Američke Države, u cilju podrške državama aspirantima iz regiona priključivanju Sjevernoatlantskom savezu. Prijemom dva nova člana – Crne Gore i Bosne i Hercegovine, na sastanku ministara vanjskih poslova Jadranske povelje 4. decembra 2008. godine u Helsinkiju, Kraljevina Finska, koji je održan na marginama Ministarskog sastanka OEBS-a, Povelja je proširila svoje djelovanje, a naziv je promijenjen iz A-3 u A-5, simbolizujući broj država potpisnica. Na ovaj način ideja o regionalnom uvezivanju je ojačana, te istovremeno otvorena mogućnost za priključivanje ostalih zemalja Zapadnog Balkana u rad A-5. Zemlje koje imaju status posmatrača u A-5 su Srbija i Kosovo, kao i Slovenija koja, iako nije formalno posmatrač, redovno učestvuje na sastancima A-5 inicijative.

Mario Kunasek, ministar odbrane Republike Austrije

Vanjskom politikom i odbrambenom saradnjom do sigurnosti regiona

„Kao ministar odbrane, nastojim da produbim bilateralne kontakte i odbrambenu saradnju Crne Gore i Austrije u svjetlu Zajedničke izjave iz Graca. Vjerujem da je važno intenzivirati našu bilateralnu saradnju u oblasti obuke za planinsko ratovanje i razgovarati o budućim inicijativama u vezi sa bezbjednim skladištenjem municije i naoružanja“, kazao je sagovornik *Partnera*, čija je zvanična posjeta našoj zemlji planirana za početak aprila

U razgovoru za *Partner*, austrijski ministar odbrane **Mario Kunasek** je najavio da će se austrijsko Ministarstvo odbrane i dalje fokusirati na Zapadni Balkan, uz moguće jačanje angažovanja u misijama i operacijama koje vodi EU u Africi, kako bi se smanjili pritisci na ilegalne migracije u Evropi. On je istakao uvjerenje da bi, ako bi se njegova ili ostale zemlje uzdržale od učešća u međunarodnim misijama, razvojni tokovi u regionima nesigurnosti mogli imati negativne posljedice po Evropu.

Na pitanje o konceptu neutralnosti u modernom dobu, budući da je u njegovoj zemlji ustavno zabranjeno članstvo u vojnom savezu, kao i stationiranje stranih trupa na njenoj teritoriji, sagovornik *Partnera* odgovara da Austrija, kao država članica Evropske unije u potpunosti podržava Zajedničku bezbjednosnu i odbrambenu politiku EU (ZBOP), kao i njene misije i operacije.

Što se tiče odnosa sa Crnom Gorom u oblasti odbrane, Kunasek ističe važnost intenziviranja bilateralne

saradnje u oblasti obuke za planinsko ratovanje.

„Naša bilateralna odbrambena saradnja u oblasti obuke za planinsko ratovanje pomaže nam da se približimo i učimo jedni od drugih. Sa moje tačke gledišta, to je dobra osnova za unapređenje bilateralne saradnje i u drugim oblastima, kao što je bezbjedno skladištenje municije i naoružanja“, smatra austrijski ministar odbrane.

On je kazao da će zvanični Beč, na osnovu Zajedničke izjave koju su u septembru 2018. u Gracu potpisali ministri odbrane Austrije i Zapadnog Balkana, Albanije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore i Srbije, tražiti mogućnosti za uspostavljanje dijaloga o regionalnoj bezbjednosti Zapadnog Balkana, baveći se pitanjima kao što su granična kontrola, ilegalna migracija i mogućnost pružanja vojne pomoći u slučaju katastrofa.

Ojačati regionalnu otpornost u vremenu hibridnih sukoba: Ministar Kunasek

■ **Kao što Vam je poznato, Crna Gora je definisala svoju vanjsku politiku kroz dva ključna cilja. Jedan od njih, punopravno članstvo u NATO, uspješno je postignut i naša zemlja je trenutno usredsređena na evropske integracije. Republika Austrija, kao uticajna članica EU, preuzela je predsjedavanje Savjetom Evrope koje je simbolizovano u okviru koncepta „Evropa koja štiti“. Kako procjenjujete perspektivu Crne Gore u EU, imajući na umu naše članstvo u NATO i komplementarnost ovih procesa?**

Po mom mišljenju, perspektiva Crne Gore u EU, u kontekstu njenog članstva u NATO-u je jako dobra. U tom smislu, dijelim ocjenu EU iz njenog posljednjeg izvještaja za 2018. godinu, u kojem se navodi da vaša zemlja ostaje konstruktivno posvećena bilateralnim odnosima s ostalim kandidatima i susjednim državama članicama EU i da je aktivni učesnik u regionalnoj saradnji. Smatram da je ovo važna poruka za stanovništvo Crne Gore.

Crna Gora ima sposobnosti i političku volju za pripremu sprovođenja „pravne tekovine“ Evropske unije - što je tijelo zajedničkih prava i obaveza kojih se moraju pridržavati sve države članice EU. Brisel je već procijenio da je značajan posao urađen u tom smislu. Postoji dobar nivo pripreme u oblastima kao što su vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika. Napredak je takođe uočljiv u oblasti ekonomije (npr. Zakon o privrednim društvima) i u zakonodavnom smislu (npr. zaštita osnovnih prava i sloboda izražavanja). Ipak, jačanje administrativnih kapaciteta kako bi se omogućila primjena „tekovine prava“ ostaje izazov za Crnu Goru.

■ **Imajući u vidu da je predsjedavanje Austrije fokusirano na unapređenje odnosa između EU i njenih susjeda, organizovali ste sastanak sa kolegama Zapadnog Balkana, u septembru 2018. u Gracu. Tokom sastanka ministri su usvojili Zajedničku izjavu. Na koji će način Zajednička izjava uticati na dalju saradnju između zemalja u okviru Zajedničke bezbjednosne i odbrambene politike EU?**

Zajedničku izjavu, koja je potpisana u Gracu, u septembru 2018. potpisali su ministri odbrane Albanije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore i Srbije. Po mom mišljenju, Zajednička izjava izražava posvećenu političku volju da se intenzivira saradnja na Zapadnom Balkanu kako bi se povećala EU perspektiva ovih zemalja. U tom smislu, Austrija će raditi na

Pružamo mogućnost slanja mladih oficira na „Terezijansku vojnu akademiju“

integrativnoj platformi za unapređenje dijaloga o pitanjima bezbjednosti i odbrane u skladu sa Zajedničkom izjavom.

Jedan od glavnih ciljeva naše Zajedničke izjave je da se uspostavi bliža saradnja između država Zapadnog Balkana u oblastima granične kontrole i ilegalne migracije, moguće vojne pomoći u slučaju katastrofa i učešća država Zapadnog Balkana u okviru misija i operacija ZBOP-e. Pored toga, mi takođe težimo da intenziviramo našu stratešku komunikaciju kako bismo povećali otpornost u vrijeme hibridnih sukoba. Uz to, Austrija pruža mogućnost slanja mladih oficira na „Terezijansku vojnu akademiju“ radi obrazovanja i obuke. I povrh svega toga, Izjava sadrži odredbu o uspostavljanju zajedničke akademije za bezbjednost i odbranu na Zapadnom Balkanu. Ova projektna ideja je već predmet studije izvodljivosti.

■ **Zagovornik ste produžetka služenja vojnog roka sa šest na osam mjeseci, iako je ova kva promjena predmet rasprave u Vašoj zemlji. Možete li objasniti svoje razloge zbog kojih podržavate produžetak vojnog roka?**

Naša glavna namjera što se tiče produžetka vojnog roka sa šest na osam mjeseci je da podržimo osnovnu vojnu obuku, unaprijedimo regrutovanje no-

vog osoblja i povećamo raspoloživost broja vojnika za pružanje domaće pomoći i podrške međunarodnim misijama. Produžavanje vojnog roka takođe bi podržalo i ojačalo policijski sistem u svim operativnim aspektima, posebno u slučaju katastrofa, u kojima oružane snage mogu da pomognu drugim državnim institucijama prilikom suočavanja sa njima.

■ **Austrija aktivno učestvuje u EUFOR-ovoj misiji Althea u Bosni i Hercegovini i KFOR misiji na Kosovu, čime aktivno doprinosi očuvanju mira i stabilnosti u regionu. Austrija je treća zemlja EU, na osnovu procenta stanovništva i raspoređenih vojnika u inostranstvu (do 1.000 vojnika) uključujući i misije NATO-a, iako nije članica NATO-a. Naše zemlje su slične u ovom pogledu, imajući u vidu doprinos Crne Gore međunarodnim misijama i operacijama, u odnosu na njenu veličinu. Kako sagledavate ovu činjenicu?**

Mi smo trenutno angažovani u 14 međunarodnih misija i operacija, sa oko 1.000 angažovanih vojnika. Zajedno sa našim fokusom, a to je stabilnost sopstvene države, želimo da doprinesemo ne samo stabilnosti, već i prosperitetnijem razvoju Zapadnog Balkana. Što se tiče Austrije, jasno je da moramo „izvoziti bezbjednost“ kako bismo izbjegli negativne efekte, odnosno posljedice njenog ugrožavanja.

Ubijeđen sam da bi, u slučaju da se Austrija ili druge zemlje uzdrže od učešća u međunarodnim misijama, razvojni tokovi u regionima nesigurnosti imali značajne negativne posljedice po Evropu. Austriji se stoga preporučuje da se uključi u međunarodne misije kako bi pružila doprinos regionalnoj stabilnosti. Naši vojni doprinosi EU/UN/NATO-PzM operacijama stabilnosti, blisko su koordinisani kako na nacionalnom nivou, tako i u saradnji sa našim međunarodnim partnerima, posebno kada je riječ o EU vođenim

Sa sastanka ministara odbrane zemalja Zapadnog Balkana i Austrije u Gracu, u septembru prošle godine, održanog u okviru austrijskog predsjedavanja EU

misijama. Oni se ogledaju i u našoj vanjskoj politici prema Zapadnom Balkanu. Želim samo da naglasim austrijski paket Zapadnog Balkana kojim se pored podrške integracijama u EU, jasno stavlja do znanja da očekujemo politički napredak u zemljama u koje šaljem naše pripadnike.

Uopšteno govoreći, austrijsko Ministarstvo odbrane će se i dalje fokusirati na Zapadni Balkan, ali možemo povećati i angažovanje u misijama i operacijama koje vodi EU u Africi radi stabilnosti, kako bi se smanjili pritisci na ilegalne migracije u Evropi. Po mom mišljenju, to predstavlja jasnu političku odgovornost EU, da bude aktivnija u Africi. Moramo da podržimo ne samo poboljšanje životnih uslova afričkog naroda, već i da stimulišemo ekonomski razvoj kako bismo obezbijedili rast i prosperitet lokalnih društava. Uvjeren sam da upravljanje krizom može doprinijeti našoj sopstvenoj bezbjednosti kod kuće, ukoliko je djelotvorno.

■ **Austrijski vojnici pomažu, od 2016. nacionalnim policijskim snagama u njihovom nadzoru granica sa Slovenijom, Mađarskom i Italijom. Nedavno su pripadnici Oružanih snaga Crne Gore takođe angažovani u pružanju pomoći našoj policiji u zaštiti nacionalne granice sa Albanijom. Koliki su izazov migracione krize?**

Domaća dešavanja u Austriji, Nemačkoj, Francuskoj, Belgiji, Španiji, Švedskoj i Italiji, da navedemo samo neke, jasno potvrđuju značajne nega-

tivne političke i bezbjednosne efekte koji proizilaze iz ilegalnih migracija. Jasno nam je da će regionalne nestabilnosti poljuljati našu sopstvenu bezbjednost jer predstavljaju podsticajni faktor za masovnu migraciju. Vjerujem da će ovaj trend biti dominantan politički faktor u doglednoj budućnosti. Austrija će, prema tome, voditi politike usmjerene na jačanje regionalne stabilnosti kroz svoju vanjsku politiku, ali i putem obrambene saradnje.

■ **Gospodine Kunasek, kakvo je Vaše mišljenje, kao ministra odbrane, o konceptu neutralnosti u modernom dobu?**

Austrijska neutralnost definisana je našim Ustavom (Čl. I B-VG) i ne može se lako mijenjati. Član I zabranjuje Austriji da postane punopravna članica bilo kojeg vojnog saveza i zabranjuje stacioniranje stranih trupa na njenoj teritoriji. U istorijskom smislu, Zakon o neutralnosti bio je preduslov za nezavisnost Austrije nakon Drugog svjetskog rata. Zakon zahtijeva od Austrije da preuzme odgovornost za sopstvenu sigurnost i odbranu.

Što se tiče koncepta neutralnosti u modernom dobu, Austrija kao država članica Evropske unije u potpunosti podržava Zajedničku bezbjednosnu i odbrambenu politiku EU (ZBOP) kao i njene misije i operacije. Nama je jasno da zemlja ne može sama rješavati moderne prijetnje, već su potrebni zajednički naponi. Imajući to u vidu, Austrija podržava zajedničke strukture ZBOP-e, odbrambenu

saradnju, misije, operacije i adekvatne finansijske mehanizme.

Postojeći način rješavanja međunarodnih kriza u kontekstu operativnog modela ZBOP-e EU, korespondira konceptu neutralnosti Austrije. To omogućava mojoj zemlji da u značajnoj mjeri doprinese međunarodnim operacijama mira i stabilnosti u okviru EU, UN i NATO-PzM.

■ **Vaša predstojeća posjeta Crnoj Gori u aprilu 2019. će poslati jasnu poruku da Austrija podržava ne samo evropske integracije Crne Gore, već i cijelog regiona. Kakva su Vaša očekivanja od susreta sa ministrom Boškovićem?**

Kao ministar odbrane, nastojim da produbim naše bilateralne kontakte i odbrambenu saradnju u svjetlu Zajedničke izjave. Vjerujem da je važno intenzivirati našu bilateralnu saradnju u oblasti obuke za planinsko ratovanje i razgovarati o budućim inicijativama u vezi sa bezbjednim skladištenja municije i naoružanja.

U našoj izjavi, postigli smo dogovor o uspostavljanju platforme dijaloga regionalne bezbjednosti i odbrane kako bismo razmijenili mišljenja i informacije i podstakli direktne kontakte. To će nam jasno pomoći da pronađemo načine za unapređenje strateške komunikacije na Zapadnom Balkanu kako bismo naglasili politički i bezbjednosni značaj evropskih integracija i ojačali regionalnu otpornost u vremenu hibridnih sukoba.

G. BOROVIĆ
(Foto: Bundesheer/HBF)

Republika Sjeverna Makedonija, buduća saveznica sa rednim brojem 30

Dimitrov i Stoltenberg, 6. februara u Briselu

Protokol o pristupanju Makedonije u NATO potpisan je u sjedištu Alijanse u Briselu 6. februara. Već nakon dva dana, Protokol je ratifikovan u grčkom parlamentu, čime je zvanično stupio na snagu Prespanski sporazum i upotreba novog imena ove zemlje - Republika Sjeverna Makedonija. Do punopravnog članstva, preostaje ratifikacija Protokola od strane parlamenata ostalih 28 država, među kojima i crnogorskog

U sjedištu NATO u Briselu 6. februara potpisan je Protokol o pristupanju Makedonije NATO.

Protokol su potpisali ambasadori 29 zemalja članica u prisustvu ministra vanjskih poslova Makedonije, **Nikole Dimitrova** i generalnog sekretara NATO **Jensa Stoltenberga**.

Dimitrov se tada na posebnoj ceremoniji pozdravio sa ambasadorima svih zemalja članica koji su po abecednom redu potpisivali dokument.

Inače, pristupne protokole sa budućim članicama potpisuju ministri vanjskih poslova, ali je u slučaju tada još Republike Make-

donije napravljen izuzetak, kako bi se ubrzala integracija te zemlje u Alijansu.

Kako je i predviđeno Prespanskim dogovorom, grčki parlament ratifikovao je dokument već 8. februara, čime i zvanično stupa na snagu *Prespanski sporazum* i upotreba novog imena države - Republika Sjeverna Makedonija.

Republika Sjeverna Makedonija učestvovalaće na sastancima NATO bez prava glasa, a punopravna članica postaće kada svih 29 zemalja Alijanse u parlamentima ratifikuju protokol.

Uobičajeno ja da proces pristupanja u NATO traje oko 18 mjeseci

ali, prema najavama iz sjedišta Alijanse, postoje nagovještaji da bi Republika Sjeverna Makedonija mogla očekivati punopravno članstvo već u junu ove godine.

Protokol je potpisan nakon istorijskog sporazuma između Grčke i Makedonije u sporu oko imena.

Makedonija je bila blokirana cijelu deceniju u evroatlantskim procesima zbog neriješenog

spora oko imena sa susjednom Grčkom.

Ministar odbrane Crne Gore, mr **Predrag Bošković** čestitao je među prvima svojoj makedonskoj koleginici, **Radmili Šekerinskoj** potpisivanje Protokola o ulasku Republike Makedonije u sastav Sjevernoatlantske alijanse.

“U skladu sa punom posvećenošću Crne Gore politici otvorenih vrata Alijanse, iskreno vjerujem da će i Republika Makedonija u skorijem periodu postati članica atlantske porodice. Imajući u vidu da će punopravno članstvo Makedonije dodatno osnažiti naše sveobuhvatne napore za očuvanje mira i stabilnosti u regionu, uvjeren sam da će naše dvije zemlje, i kao buduće saveznice u okviru Alijanse, još kvalitetnije saradivati”, kaže se u Boškovićevoj čestitki.

Crnogorski ministar odbrane je na kraju naglasio da Makedonija, i kada postane 30. članica najvažnijeg vojno-političkog saveza, može računati na snažnu podršku Crne Gore.

Brisel: Održan sastanak Sjevernoatlantskog savjeta (NAC) na nivou ministara odbrane

Snaga u zajedništvu za 70 godina postojanja

Meetings of NATO Ministers of Defence : 13-14 II 2019 Réunions des ministres de la défense de l'OTAN

Na prvom ovogodišnjem sastanku Sjevernoatlantskog savjeta koji je održan u Briselu na nivou ministara odbrane 13. i 14. februara, ministri su razgovarali o kontroli naoružanja, aktuelnim operacijama i misijama, podjeli odgovornosti, kao i o evropskoj odbrani. Generalni sekretar NATO, **Jens Stoltenberg** kazao je da Alijansa u "dobrom okviru" dočekuje 70 godina od svog postojanja, 4. aprila ove godine.

Svi saveznici su se složili da rusko kršenje Ugovora o srednjim nuklearnim snagama (INF) predstavlja značajnu prijetnju transatlantskoj sigurnosti. „Svi saveznici su spremni da se dodatno angažuju sa Rusijom. Ali mi se takođe pripremamo za svijet bez Ugovora o INF-u”, rekao je generalni sekretar.

Određeni broj NATO saveznika pružio je doprinos Inicijativi za spremnost "četiri tridesetice", kojom se predviđa 30 borbenih brodova, 30 kopnenih bataljona i 30 vazduhoplovnih eskadrila, spremnih za raspoređivanje u roku od 30 dana ili manje. To će povećati "sposobnost NATO-a da brzo i odlučno odgovori na svaku buduću krizu".

Ministri su takođe razgovarali o pitanju podjele tereta, u smislu finansijskog odvajanja, mogućnosti i doprinosa

Na sastanku, koji je održan 13. i 14. februara, učestvovao je i crnogorski ministar odbrane, mr Predrag Bošković. Po prvi put, bez prava glasa, prisustvovala je i ministarka odbrane Republike Sjeverne Makedonije, Radmila Šekerinska. Stoltenberg je kazao da Alijansa obilježavanje 70 godina postojanja, 4. aprila, dočekuje u "dobrom okviru"

članica Alijanse. Prema najnovijim izvještajima o troškovima odbrane, evropski saveznici i Kanada će potrošiti dodatnih 100 milijardi dolara na odbranu do kraja 2020. godine. Svi saveznici modernizuju svoju opremu i doprinose više misijama i operacijama NATO-a.

Govoreći o NATO misijama i operacijama, generalni sekretar je rekao da će NATO saveznici zajedno donositi odluke o budućnosti misije. Dodao je i da je NATO misija obuke u Iraku sada u funkciji, pružajući obuku i savjete nacionalnim institucijama. Takođe, i da misija KFOR održava bezbjedno okruženje za sve ljude na Kosovu, te da ostaje nepromijenjena, ali i da se očekuje da ministri donesu odluku kas-

nije na proljeće o angažovanju NATO-a u Kosovskim snagama bezbjednosti.

Na završnom zajedničkom radnom sastanku sa visokim predstavnikom EU, **Federikom Mogerini** i ministrima odbrane Finske i Švedske, saveznici su pozdravili povećanu usmjerenost Evropske unije na odbranu kao sredstvu za jačanje NATO-a. Generalni sekretar je pozvao na bližu saradnju u oblasti potrošnje na odbranu, nove sposobnosti, mobilnost u vojsci i "osiguravanje što je moguće veće uključenosti saveznika NATO-a koji nisu članice EU".

Sastanku NAC je prisustvovala i ministarka odbrane Republike Sjeverne Makedonije, **Radmila Šekerinska**, u svojstvu predstavnice države koja je dobila poziv, ali bez prava glasa. Ona je u razgovoru sa crnogorskim novinarima istakla da je njoj zemlji u evroatlantskim integracijama Crna Gora bila inspiracija.

Ministar Bošković je istakao da Crna Gora nastavlja odlučno da sprovodi politiku Alijanse budući da, kako je naglasio, jedinstvo svih saveznica predstavlja važan preduslov očuvanja bezbjednosti njihovih građana i teritorije od svih eventualnih prijetnji.

(nato.int)

Premašena očekivanja**Za dobrovoljno služenje vojnog roka prijavilo se 151 lice**

Na oglas Ministarstva odbrane za prijem na dobrovoljno služenje vojnog roka prijavilo se 151 lice ili čak tri puta više od broja koji je predviđen oglasom.

Oglas je objavljen 21. januara i trajao je 15 dana. Na oglas su mogli da se prijave crnogorski državljani, djevojke i mladići starosti od 18 do 25 godina.

Nakon što bude izvršen proces selekcije kandidata, očekuje se da dobrovoljne vojnike i vojnici počnu sa obukom sredinom marta, u Centru za obuku u Danilovgradu.

Tokom ove godine biće objavljen još jedan oglas za dobrovoljno služenje vojnog roka.

Dobrovoljno služenje vojnog roka po prvi put se uvodi u

Crnoj Gori. Ovako veliki odziv već na prvi oglas premašio je sva očekivanja i čini realnom projekciju da to bude dugoročni projekat sa dalekosježnim značajem u afirmaciji Vojske Crne Gore i Ministarstva odbrane.

Kasarna "Marko Miljanov Popović"

Bezbjednosne snage Crne Gore, sa centrom u Maslinama

Na prostoru podgoričke kasarne "Marko Miljanov Popović", koja obuhvata 32 hektara pokrivena u dobroj mjeri četinarskom šumom, niči će centar bezbjednosnih snaga Crne Gore

U ovoj godini, za realizaciju prve faze formiranja i izgradnje budućeg centra bezbjednosnih snaga na prostoru kasarne "Marko Miljanov Popović" u podgoričkom naselju Masline, Vlada Crne Gore je iz kapitalnog budžeta namijenila 1,5 milion eura.

Time će početi realizacija jednog velikog građevinskog poduhvata, koji će se okončati u potpunosti 2018. godine.

U svakom slučaju, po završetku rekonstrukcije nekoliko postojećih objekata, Logistički bataljon, Četa vojne policije, Četa veze i Počasna garda steći će bolje uslove za rad.

Nakon što se usvoji projekat za novu zgradu Generalštaba Vojske Crne Gore, očekuje se da do kraja godine počnu i zemljani radovi na njoj.

Inače, u budućem centru bezbjednosnih snaga, pored zgrade Generalštaba, biće smještena i takođe nova zgrada Ministarstva odbrane, potom komandni centar bezbjednosnih snaga, vojna bolnica koja bi prvenstveno služila za potrebe građana Podgorice, ali i cijele Crne Gore, kao i

vojni muzej gdje bi bili smješteni i eksponati iz sadašnje Spomen sobe Pete crnogorske proleterske brigade.

Rekonstrukcija kasarne u Maslinama, pored nove kasarne u Andrijevići, jedan je od prioriteta u izgradnji objekata posebne namjene za potrebe Vojske Crne Gore. Kao što je planirano Dugoročnim planom razvoja odbrane, do 2028. godine ovaj prostor će biti potpuno definisan, najavio je ranije ministar Bošković

Kasarna u Maslinama, pored nove kasarne u Andrijevići, jedan je od prioriteta u izgradnji objekata posebne namjene za potrebe Vojske Crne Gore.

Kako je istakao direktor Uprave javnih radova, dr **Rešad Nuhodžić** tokom susreta sa ministrom Boškovićem, i za Upravu su Masline prioritetni projekat u realizaciji kapitalnih investicija u ovoj godini.

Kasarna u Maslinama snimljena iz vazduha

Major Vlado Bulajić, misija „Odlučna podrška“

Naši vojnici, moji gorski vuci sa planine

Svi u bazi nose posebne naočare koje ih štite i od sunca i od vjetra:
Major Vlado Bulajić

Komandant VIII kontingenta u misiji u Avganistanu opisuje za *Partner* kako je izgledao jedan njegov radni dan u bazi Marmal, kod grada Mazari-e-Šarifa. Niko o svojim vojnicima nije pisao sa takvom toplinom. Marija, Miodrag, Dalibor, Jadran, Željko, Lazar, Goran, Miloš, Darko, Jevto, Nemanja, Ilija, Žarko, Sreten, Simon, Božo, Branko, Isak... Vlado je sada sa svojom porodicom u Nikšiću

Još jedan vreo dan osviće nad Avganistanom, uz huk vjetra koji nosi prašinu pustinje. Avganistan - groblje carstava, kažu. Uz ovo ime logično bi stajalo i – „jedna moćna svjetska sila“, a ne ono što u stvarnosti jeste - umorna zemlja neprekidno rastrzana ratovima i sukobima, koji su ostavili duboki trag. Iako se vidi značajan napredak od kada su stigle koalicione snage, u državi od oko 30 miliona stanovnika i dalje tinja sukob.

Na dalekom istoku, u gradu Mazari-e-Šarifu, počinje još jedan dan angažovanja i za pripadnike VIII crnogorskog kontingenta. Na parkingu borbenih motornih vozila od rane zore odvijaju se pripreme za zadatak. Provjerava se je li sve na svome mjestu, da li je ispravno naoružanje, oprema, da li ima dovoljno municije... Iskusni komandir **Miodrag** koji uvijek misli na sve, govori: „ Provjerite jeste li ponijeli dodatne pakete

vode za djecu“. U kompletnoj opremi, nikad umorni **Dalibor** odgovara da su i dodatne zalihe na svom mjestu. Svakodnevno naši pripadnici dijele vodu lokalnoj djeci, koja onako bosonoga žurno hita u susret svakom našem konvoju, prepoznajući crnogorsku zastavu. Bez prave prilike da redovno pohađaju školu, ti mališani uspijevaju da se sporazumiju sa našim vojnicima, kako bi dobili flašicu pitke vode. Zauzvrat, zahvalno mašu dok se motorizovana patrola ne izgubi u magli prašine, iza horizonta.

Poziv od naše prve oficirke u misiji: Dok ispraćam još jednu patrolu na zadatak, uz poziv na oprez i jedno veliko „srećno“, primam poziv od **Marije**, naše prve oficirke

koja učestvuje u ovoj misiji. Zove iz kancelarije načelnika Štaba, u kojoj radi sa još šest kolega iz Njemačke. Uz ozbiljnost i odgovornost koja bi priličila mnogo iskusnijoj osobi, saopštava mi da danas poslije podne imam sastanak sa komandantom Regionalne komande Sjever, brigadnim generalom Štalom. Nastavljam ka ćeliji za nadgledanje i kontrolu, čiji sam šef. Dočekuje me gorostas iz Sutomora, kome su roditelji dali ime **Jadran**. Slučajnost? Slavno ime našeg školskog broda, a on mornar crnogorske Mornarice! Da li su njegovi roditelji, kada se rodio, imali takve planove za sina, teško je povjerovati. Izvještava me da je noć protekla bez problema i da se rad odvija planski. Dok to govori, po običaju - pristavlja mi čaj.

U tom momentu dobijam telefonski poziv od našeg predstavnika u Glavnom štabu misije u Kabulu, starijeg vodnika prve klase, svestranog, profesionalnog i izuzetno sposobnog štabnog podoficira Željka. Javlja mi da je stanje redovno i da nema nikakvih problema. Po običaju, razgovor traje malo duže. Pored profesionalnog dijela, tu je i razgovor o svakodnevnim stvarima, porodici, slobodnom vremenu... lako sam se lično uvjerio da je u bazi u kojoj radi već stekao prijateljstva, svjestan sam činjenice da je tamo jedini Crnogorac. Zato prolongiram kraj razgovora, trudeći se da makar za koji minut osjeti da je sa nama, među svojim. Dolazi i trenutak da o stanju izvjestim nadređene u

Selfi sa Marijom (Knežević)

Crnoj Gori. Treba da i ovoga jutra, dobiju informacije o tome kako smo, da im odagnamo brige. Zahvalno će nam odgovoriti na dobijenim ohrabrujućim vijestima i poželjeti još jedan uspješan dan na zadatku. Ne zaboravljaju da napomenu da pozdravim sve pripadnike i da pazim na ljude.

Moji gorski vuci iz planine:

Poslije nekoliko sati provedenih u kancelarijskom radu dolazi i vrijeme za ručak. Dobijam poruku od komandira, starijeg vodnika **Lazara** da su stigli, da je zadatak protekao bez problema, a da ćemo o detaljima uz ručak. U restoranu me dočekuje lijepa slika: kao prava porodica, svi naši pripadnici sjede za stolom. Kako bi to naša poznata grupa *Perper* kroz stih opisala „... Svi gorski vuci iz planine ispod tvoje zastave...“ - sjede ispod crnogorske

zastave okačene na zidu pored velikog broja drugih zastava.

Tu je uvijek odmjereni **Goran**, koji voli da u ovakvim situacijama podijeli po koji vic ili šalu. Zatim njegov cimer, smireni **Miloš**. Još jedan mornar, **Darko**, vješt vozač jednog od oklopnih vozila, dokaz da mornar može brod i pučinu zamijeniti, gotovo sa jednakim uspjehom, sa točkašem i prašnjavom pustinjom. Tu je i jedan od najiskusnijih, **Jevto**, vješt u pripremi hrane, kada zadatak jedinicu odvede na desetak dana u susjedni grad Šahin. On je glavni roštiljdžija na svim druženjima i proslavama. Uvijek se žali na vrućinu, ali se iznova lati gradela.

Tu je i **Nemanja**, nišandžija čijem oku u patroli rjetko šta može da promakne. Tu je i „hladan kao špricer“, **Ilija**, vješti borbeni spasilac.

Na moje pitanje jesu li umorni, uglavnom odgovaraju da nijesu. Kao da ja ne vidim umor u njihovim očima i znoj na potpancirnim majicama, od dugog stajanja na suncu uz kompletnu borbenu opremu, dok pod krajnjim oprezom obezbjeđuju koalicione savjetnike, koji obučavaju snage Avganistanske nacionalne armije. Pridružuju nam se i pripadnici ostalih armija. Pristižu Hrvati,

---

Svakodnevno naši pripadnici dijele vodu lokalnoj djeci, koja onako bosonoga žurno hita u susret svakom našem konvoju, prepoznajući crnogorsku zastavu. Bez prave prilike da redovno pohađaju školu, ti mališani uspjevaju da se sporazumiju sa našim vojnicima, kako bi dobili flašicu pitke vode. Za uzvrat, zahvalno mašu dok se motorizovana patrola ne izgubi u magli prašine, iza horizonta

Nikad umorni: U menzi baze Marmal

hvaleći se dostignućem njihovog nacionalnog tima, i ne sluteći kakav ih uspjeh očekuje na predstojećem Svjetskom prvenstvu u fudbalu. Tu su i Bosanci, Makedonci, Mađari... Lica koja smo upoznali u proteklih par mjeseci. Najednom, pažnju nam svima skreće metež na ulazu u restoran. Zamjenik komandanta, američki pukovnik **Trahan** ulazi sa lokalnim vođama i obezbjeđenjem. Još jedan projekat u cilju pomoći narodu Avganistana je na pomolu. Ručku se pridružuje i poručnik Ivica, štabni oficir koji zadatak obavlja u Združenoj operativnoj komandi. Smjena je gotova za danas.

Slobodno vrijeme uz stoni tenis i u teretani, susret sa lokalcima: Zakazuje se partija stonog fudbala, jedna od omiljenih aktivnosti za rekreaciju gotovo svih pripadnika crnogorskog kontingenta. Mene očekuje par sastanaka prije nego pođem na poslijepodnevni trening.

U teretani, „snagatori“ Žarko i njegov komandir, sa pravom mi se hvale kako nema nikoga ko može podići veći teret od njih. Prekaljeni profesionalci kojima se vjeruje i obraća za savjet. I **Sreten** je tu, štabni podoficir kome bi možda više odgovarala neka dinamičnija pozicija, obzirom da ne postoji obuka koju ovaj bivši specijalac

nije završio - ronilac, padobranac... Ponekad mu se obratim nadimkom „SEALS“ (elitni specijalac obučen za ratovanje na svim terenima u američkoj mornarici). To je šala koja nije daleko od istine.

Dok izlazim iz teretane, nailazim na grupu lokalaca koji rade u bazi. Dok pozdravljam neke od njih, upućujem se ka crnogorskom „kontejneru“ za smještaj.

Jedan vojnik gotovo na prstima izlazi iz svoje sobe, kako bi njegov cimer na miru razgovarao sa porodicom. Naše porodice brinu, ali daju ogroman doprinos našem angažovanju u misiji, tako što nas štede svega onoga što može da nas optereti od kuće.

Crnogorski klub, druga kuća u tuđini: Nastavljam dalje ka

Na moje pitanje jesu li umorni, uglas odgovaraju da nijesu. Kao da ja ne vidim umor u njihovim očima i znoj na potpancirnim majicama, od dugog stajanja na suncu uz kompletnu borbenu opremu, dok pod krajnjim oprezom obezbjeđuju koalicione savjetnike, koji obučavaju snage Avganistanske nacionalne armije

crnogorskom klubu, mjestu okupljanja pripadnika našeg kontingenta. Mjestu gdje se osjećamo kao u svojoj kući, okruženi suvenirima, slikama i poklonima sa crnogorskim znamenjima, koje su specijalno za taj klub donosile naše delegacije prilikom minulih posjeta.

U klubu nailazim na neumornog i svestranog **Simona**. Još jedan borbeni spasilac, bivši bokser koji ima toliko talenata. Ovoga puta pravi klupe i stolice od starih paleta, želi da učini crnogorski klub još prijatnijim mjestom za boravak. Pomaže mu **Božo**, najbolji vozač u kontingentu, poznat i kao jedini pripadnik našeg kontingenta koji se slikao sa hrvatskom predsjednicom, gospođom **Kolindom**

Na okupu, ispred crnogorskog kluba

Krabar. U šali ta slika ima i svoje ime „BoLinda“. Božo mi pokazuje šta je naručio za rođendanski poklon kćerki, jer slavlju neće prisustvovati.

Sve prekida dolazak komandira odjeljenja sa prijema zadatka za naredni dan. Sve prestaje, uzimaju se bilježnice i olovke i pomno se prati šta komandiri govore. Neophodnu opremu iz magacina uzima prvi podoficir kontingenta, **Branko**, za rad u misiji nagrađen lično od brigadnog generala Štala. Iako neispavan, jer je prethodnu noć proveo na smjeni, onako u papučama, odlazi do magacina jer zadatak ne može da trpi.

„Avatari“: Uvjeren da sve ide po planu, ponovo odlazim do ćelije. Tamo je sada nova smjena, ovoga puta su tu jedan Bosanac i jedan Belgijanac. Govore mi da je sve u redu i da se rad odvija planski.

Dio pripadnika VIII kontingenta sa komandantom Bulajićem, u teretnom avionu

Dok provjeravam mejlove, još jednom me prekida telefon. Ovoga puta poziv je od kolege **Isaka**, sa sigurnošću mogu reći jednog od najboljih majora koje imamo u vojsci. On je jedan od kolosa zbog

čije smo krupne i visoke građe dobili nadimak „Avatari“. Ja se baš najbolje ne uklapam u tu sliku, ali smo ja i meni slični u manjini. Javlja se iz Bagrama, koji nazivaju „raketni grad“ zbog čestih napada raketa-ma, od strane pobunjenika. On će narednih gotovo sedam mjeseci u misiji, dan zamijeniti za noć, radeći noćnu smjenu. Izvještava me da je sve u redu. Po završetku razgovora, završavam izvještaje koje ću sutra poslati za Crnu Goru i odlazim ka svojoj sobi.

Isak je jedan od kolosa zbog čije smo krupne i visoke građe dobili nadimak „Avatari“. Ja se baš najbolje ne uklapam u tu sliku, ali smo ja i meni slični u manjini. Javlja se iz Bagrama, koji nazivaju „raketni grad“ zbog čestih napada raketama, od strane pobunjenika

Prilikom posjete crnogorskih novinara kontingentu

Još jedan dan u misiji bliži se svom kraju. Umjesto za Avganistan uobičajenih papirnih zmajeva, nad bazom „Marmal“ lebdi balon za nadgledanje. Ponosan i srećan što sa sobom imam izuzetne pripadnike VIII crnogorskog kontingenta, ostajem uvjeren da smo na pravom putu da još jednu misiju sa uspjehom privedemo kraju. Svjesni ogromne odgovornosti koju imamo prema našim građanima i državi, ostajemo odlučni i dosljedni da učvrstimo našu poziciju među NATO saveznicima.

Jer, „sinovi smo tvog stijenja“...

Edelweiss Raid, najteža trka na svijetu

Osam pripadnika VCG

U austrijski region Tuxer Alpen, gdje će se trka održati 27. i 28. februara, putuje osam pripadnika Pješadijskog bataljona, koji imaju zvanje planinskog vodiča i instruktora alpinizma, stečeno u Austriji i Sloveniji. Kapiten tima je vodnik I klase **Željko Radović** iz 3. pješadijske čete

Pripadnici VCG po prvi put ove godine učestvuju kao samostalna ekipa na trci Edelweiss Raid 2019, koja se smatra najtežom na svijetu.

U austrijski region Tuxer Alpen, gdje će se trka organizovati 27. i 28. februara, putuje osam pripadnika Pješadijskog bataljona, koji imaju zvanje planinskog vodiča i instruktora alpinizma, stečeno u Austriji i Sloveniji. Kapiten tima je vodnik I klase **Željko Radović** iz 3. pješadijske čete.

U trci učestvuju predstavnici oružanih snaga oko 20 zemalja, među kojima i vodećih u oblastima alpinizma i planinskog ratovanja: Austrije, Slovenije, Njemačke, Švajcarske, Italije i drugih.

Za trku su neophodne posebne i zahtjevne pripreme, zbog čega se organizuje jednom u dvije godine. U 48 sati treba preći 50 km i savladati nadmorsku visinu od 4.000 metara, i to pod teretom od 35 kg. Tokom trke neophodno je realizovati 13 zadataka, poput: kretanje fiksnom instalacijom, veranje uz stijene, spuštanje niz stijene, skijanje u navezi, gađa-

nje, bivačenje, odnosno noćenje u planini, orijentacija, brzi marš, spašavanje pomoću PIEPS-a... Tokom kretanja, rastojanje između prvog i posljednjeg člana ekipe ne smije da bude veće od 150 m. Prati se timski rad i timsko rješavanje zadataka.

Statistika kaže da tokom trke odustane trećina ekipe. Zanimljivo je da vođa ekipe nema pravo odustajanja, jer se u suprotnom cijela ekipa diskvalifikuje.

Naša ekipa počela je sa pripremama još u novembru, i to na prostoru Bjelasice i Sinjajevine. Crnogorski i slovenački tim jedini su iz regiona.

Naši vojnici tokom priprema su realizovali uspone na vrhove Torna, Jablanov vrh, Crna Glava, Zekova glava, Mučnica, Bjelogrivac. Realizovani su i marševi od 45 km od Mojkovca do Kolašina, preko cijele Bjelasice, kao i noćenje u vučjoj jami.

spremni za izazove

Nevena Nikolić, West Point

Biti dio nečeg velikog

Mlada Podgoričanka studentkinja je završne godine na West Point-u. Prva je osoba iz Crne Gore koja je uspjela da upiše ovu prestižnu američku vojnu akademiju

Nevena Nikolić je kao djevojčica željela da postane pilot. Za američku akademiju *West Point* prvi put je čula kao maturantkinja, kada su oficiri VCG u podgoričkoj gimnaziji "Slobodan Škerović" predstavljali mogućnosti školovanja na inostranim vojnim akademijama. Nevena je tada rekla sebi - ovo je moj budući poziv, a želja da bude dio nečeg velikog, definitivno je očvrstnula tokom procesa kandidature. Od učenja nije zazirala. Gimnaziju je završila odličnim uspjehom, a u OŠ "Savo Pejanović" bila je đak generacije.

Upornost se isplatila i mlada Podgoričanka obrela se na akademiji gdje nije bio nijedan Crnogorac prije nje. Makar ne kao student.

Početak je bio zahtjevan: "Samo par dana nakon dolaska u Ameriku, otpočela je moja ljetnja obuka, poznatija kao *Beast*. Tokom ovog programa naučili smo da baratamo oružjem, bacamo ručne granate, da se snalazimo u prostoru uz mapu i kompas. Mislim da je ova obuka bila ključna za moj lični razvitak, jer sam pod velikim pritiskom bila primorana da se suočim sa potpuno novim stvarima", kaže Nevena za *Partner*.

"Ako želite da budete uspješan vođa, a to je neophodno u vojničkoj profesiji, morate da budete primjer ljudima koje vodite. Na mojoj akademiji posebno je izazovno testi-

Na West Pointu se insistira na jačanju liderskih sposobnosti: Nevena Nikolić

ranje IOCT za koje je neophodan i nivo atleticizma. Za manje od tri minuta morate da savladate seriju prepreka, koje su vrlo zahtjevne. Veliki broj ljudi tu posustane", kaže Nevena.

Poznati američki general *McArthur*, koji je završio istu akademiju, primijetio je da su vojnici koji su se bavili sportom bili daleko uspješniji kao lideri. Godinama kasnije, kada je došao na čelo *West Point-a*,

stavio je sport za neizostavni dio četvorogodišnjeg nastavnog programa.

Porodica: U početku, Neveni je posebno teško palo odvajanje od porodice, od mame i brata.

"Ali, akademija vas uči disciplini. Tjera vas da se suočite sa novim stvarima, da ustanete ako padnete. Mislim da me je ovaj koncept fundamentalno promijenio i zahvalna sam što sam tu lekciju rano naučila. Odmah sam dobila i svoju 'sponzorsku' porodicu, mogu slobodno reći moju drugu porodicu, koja me redovno ugošćava i pruža konstantnu podršku tokom školovanja."

Nevena ističe i podršku starijih kolega, ali gaji i lijepa prijateljstva, sa studentima iz Bugarske, Moldavije i Gruzije. Najbolji drug joj je iz Saudijske Arabije

Upoređujući svoje studije sa kolegama iz civilstva, Nevena objašnjava da je razlika u sveobuhvatnosti koju Akademija pruža.

"Dok se na civilnim fakultetima potencira samo akademsko znanje,

Stimulativni internacionalni ambijent: Nevena sa kolegicom sa Akademije

West Point traži od studenta tri stvari: uspješno polaganje ispita, dobar prosjek na fizičkom nivou i razvijanje leaderskih sposobnosti. Ovo posljednje je veoma važno. Već na drugoj godini odrede vam studenta sa prve o kome morate da vodite računa. Na četvrtoj, već predvodite svoju 'četu'. Neuspjeh pojedinca za kojeg si zadužen smatra se tvojim neuspjehom. Leaderski aspekt strogo se oslanja na odgovornost i preduzimljivost, što ovoj ustanovi daje unikatan pečat", objašnjava sagovornica *Partnera*.

Jedan radni dan i slobodno vrijeme: Nevenin radni dan počinje u šest sati. Časovi traju do četiri popodne, sa pauzom za ručak. Onda slijedi sat odmora prije sportskih aktivnosti.

Sagovornica *Partnera* posebno ističe dobru organizaciju časova na Akademiji i individualni rad sa profesorima, što podsticajno djeluje na studente. Časovima, koji traju 75 minuta, prisustvuje svega petnaestak kadeta, a profesori su obavezni da pomognu u savladavanju gradiva.

Nevena je potpredsjednica Investicionog i Internacionalnog kluba, ali ima vremena i za volontiranje. Sa grupom kadeta odlazi u obližnje

West Point izvlači maksimum iz tebe: Nevena jedva čeka da započne karijeru u VCG

škole i pomaže djeci u učenju.

Slobodno vrijeme najčešće koristi za putovanja. "Dosta sam putovala po Americi, a najljepše trenutke pamtim iz Los Angelesa i Bostona. Prošloga ljeta sam bila izabrana, sa četiri ostala kadeta, da idem u Kostariku, gdje sam detaljnije istraživala grane ekonomije vezane za obrazovanje," priča Nevena.

Dodaje da West Point redovno ugošćava poznate ili uticajne ličnosti, tako da su susreti sa njima svakako još jedno jedinstveno iskustvo. "Prije mjesec dana imala sam čast da upoznam predsjednika Gruzije,

sa kojim sam razgovarala o Crnoj Gori, Gruziji i NATO."

Prelomni trenuci: Bilo je i teških momenata. "Jedan od težih bio je tokom programa koje se zove CLDT (*Cadet Leader Development Training*), a čija je svrha implementacija taktičkih i leaderskih sposobnosti. Riječ je o situacijama visokog stresa, gdje nosite opremu tešku oko 40 kg, sa kojom prelazite preko dvadeset milja dnevno. Moji prelomni trenuci bili su tokom tog perioda. Ali, nisam klonula duhom. Sve je u glavi - bile su riječi oficira koji je pratio naš razvitak i koji nas je učio da sve možemo da izdržimo, čak i kada mislimo da je previše", kaže Nevena.

Ona objašnjava da akademija mijenja karakter; da tjera da se izvuče maksimum iz sebe. Ta se osobina prenese potom i na ostale aspekte života.

Nevena posebno poručuje djevojkama koje imaju slična interesovanja, da zaborave na predrasude.

I dok se približava kraj njenom američkom akademskom iskustvu, jedva čeka da se vrati porodici i da započne karijeru u Vojski Crne Gore. "Velika je čast i priljevija da služite Crnoj Gori", zaključuje Nevena.

M. Dubljević

West Point, akademija za izabrane

Vojna akademija Kopnene vojske West Point je federalna akademska institucija Oružanih snaga SAD, i najstarija takva ustanova u SAD-u, osnovana 1802. godine. Jedna je od najboljih i najprestižnijih institucija te vrste u svijetu. Mnogi je nazivaju aristokratijom američkog vojnog establišmenta. Akademija se nalazi kod gradića West Pointa u državi Njujork, oko 80 km sjeverno od grada Njujorka. Moto akademije je *Dužnost, čast, domovina!* (eng. *Duty, Honor, Country*)

Tokom četvorogodišnjeg školovanja, kadeti razvijaju leaderske sposobnosti, vojne i sportske vještine neophodne za rad u kopnenoj vojsci. Akademijski program se sastoji od 26 kurseva koji omogućavaju kadetima da se dodatno profilisu.

Do sada je West Point akademiju završilo oko 65.000 kadeta, među njima i dva predsjednika SAD, 18 astronauta NASA, 74 dobitnika Medalje časti i mnoge druge ličnosti iz svijeta politike, kulture i sporta.

Jelena i Marko Pašić

Kod kuće je Maša komandant

Ona je potporučnica, komandirka Voda za podršku u Četi specijalnih snaga u kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu. On je poručnik, komandir NBHO voda (nuklearno-biološko-hemijske odbrane) iz sastava Pješadijskog bataljona. Ljubav - rođena na jednom oficirskom kursu. "Naša je prednost u tome što se bavimo istom profesijom, jer se bolje razumijemo, poštujemo i podržavamo", tvrde Pašići

Supružnici koji se bave istom profesijom nijesu čest slučaj. Posebno je rijetko da oboje nose vojnu uniformu, i to oficirsku. No, junake naše priče je baš ljubav prema uniformi i disciplini dovela do vojske, a poslije i do oficirskog čina. Ostalo, da se sretnu, "prepoznaju" i zavole, bila je nečija druga režija.

Jelena i Marko Pašić su oficiri u Vojsci Crne Gore. Mladi bračni par koji uspješno balansira između zahtjevnih profesionalnih obaveza i porodičnog života. Sa osmjehom i ljubavlju odgajaju ćerku **Mašu**, za koju u šali kažu da je njihov "vrhovni komandant".

Jelena je potporučnica, komandirka Voda za podršku u Četi specijalnih snaga u kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu. Diplomirala je na Vojnoj akademiji "General Mihailo Apostolski" u Skoplju.

Jelenina nepokolebljivost: Biti oficir u VCG za nju predstavlja častan poziv pun izazova, koji pruža mogućnost stalnog usavršavanja

i napredovanja, ali zahtijeva odgovornost, odricanje i žrtvovanje.

"Ljubav prema vojnom pozivu javila se još u djetinjstvu. Oduvijek sam se divila vojnoj uniformi i disciplini. Sa druge strane, dijelom je uticala i porodična tradicija. Činjenica da je vojska prvenstveno muški izbor, nije me obeshrabrila. Naprotiv, dodatno me motivisala da istrajem u svojoj namjeri i životnom cilju", objašnjava Jelena.

Isti ciljevi, karakteri, životne vrijednosti: Potporučnica Jelena Pašić i poručnik Marko Pašić

Mlada potporučnica objašnjava da se trudi da znanja i vještine koje je stekla u Makedoniji na najbolji način primijeni u našoj vojsci, ali uz konstantno učenje i napredovanje. "Nastojim i dalje da me kroz vojnu karijeru vode karakteristike ple-

Upornim i efikasnim radom prevazilazim koliko je moguće, predrasude u procesu vođenja jedinice i lanca komandovanja, u odnosu na pripadnike muškog roda. Veoma sam zadovoljna svojim dosadašnjim radom i postignutim rezultatima, ali i nadređenima i potčinjenima, jer uz dobar kolektiv svaka prepreka se lakše savladava

menitog i poštenog čovjeka prije svega, koji radi za interes onoga do sebe, koliko i za sebe. Upornim i efikasnim radom prevazilazim koliko je moguće predrasude u procesu vođenja jedinice i lanca komandovanja, u odnosu na pripadnike muškog roda. Veoma sam zadovoljna svojim dosadašnjim rezultatima, ali i nadređenima i potčinjenima. Jer, uz dobar kolektiv svaka prepreka se lakše savladava”, kaže za *Partner* ponosna oficirka naše vojske.

Sudbonosni oficirski kurs u Centru za obuku: Ipak, najveći životni preokret za nju predstavlja poznavanje sa sadašnjim suprugom, poručnikom **Markom Pašićem**, koji je, kako kaže, pojavom, stavom i ličnošću potpuno opčinio.

“Naša veza je počela 2014. godine kada sam, nakon diplomiranja počela sa kursom uvođenja u početne dužnosti oficira u Centru za obuku. Tu je Marko bio jedan od predavača. Vjenčali smo se nakon tri godine, pomalo tajne veze, iz poštovanja prema uniformi”, iskrena je Jelena.

Saglasni su da je roditeljstvo nešto najljepše što im desilo u životu i da im je Maša pokazala šta su prave i istinske životne vrijednosti.

Mladi tata, poručnik Marko Pašić, je komandir NBHO voda (nuklearno-biološko-hemijske odbrane), iz sastava Pješadijskog bataljona.

Vojnu gimnaziju, kao i Vojnu akademiju (smjer atomsko-biološko-hemijska odbrana - ABHO), završio je u Beogradu, a nada se skorašnjem sticanju zvanja magistra hemijske tehnologije, nakon završenih studija na Tehnološko-metalurškom fakultetu u Podgorici.

“Zavisnici” od sporta i nauke: “Svjesni smo da posao oficira iziskuje česta odsustva i udaljenost od kuće i porodice. Ali, naša je pred-

Pašići ispred Centra za obuku u Danilovgradu, gdje je rođena i njihova ljubav

nost upravo u tome što se oboje bavimo istom profesijom, tako da se razumijemo, poštujemo i podržavamo. Roditeljstvo zahtijeva apsolutnu posvećenost, a s obzirom na naš opis posla, to nije ni malo jednostavno”, iskren je poručnik Pašić.

Pred mladim bračnim parom je još jedan veliki izazov – Markov odlazak u Avganistan.

“Bio sam u Avganistanu jednom i u najavi je i moj drugi odlazak. Odvajanje od njih dvije pada mi teško. Ali, takav je vojnički poziv. Moraš naučiti i biti spreman na odricanja”, kaže sagovornik Partnera.

Njih troje, kako u šali vole da kažu, žive dinamičan i ni malo dosadan život. I Jelena i Marko zavisnici su od sporta i od nauke. Trude se da poslovne i roditeljske obaveze

usklađuju i sa sportom, knjigama, putovanjima, društvom ....

“Uz dobru organizaciju i međusobno razumijevanje, sve se stigne. Svaki osmijeh mojih djevojaka meni je nagrada. Ništa više od toga lično ni ne tražim. Nas troje smo jedna cjelina i dišemo jednom dušom”, ponosno ističe Marko.

“Onaj koji nije za porodicu, nije ni za sebe, ni za druga, ni za vojsku, ni za državu. Uloga oca daje mi elana da budem još bolji čovjek prije svega, a samim tim i oficir. Jelena je osoba koja mi znači život. Od prvog dana njena samostalnost, upornost, pristup i životni put su me fascinirali. Sve to liči na mene. Odvojenost od kuće, mnogo truda uloženog u ostvarivanje svog cilja... U tome smo isti”, zaključuje poručnik Pašić.

Na suprugovu poruku nadovezala se Jelena koja smatra da, prvenstveno kao majka, nema vremena za izgovore i odustajanja.

“Sve poteškoće prebrodim sa Markom. I kada on nije tu, znam da me štiti i podržava i da živimo za osmijeh našeg djeteta. I porodica i posao kojim sam željela da se bavim, pokreću me i ispunjavaju”, kaže Jelena.

T. Čadenović

Od prvog dana njena samostalnost, upornost, životni put i pristup životu me je fascinirao jer je umnogome ličio na moj. Odvojenost od kuće, mnogo truda uloženog u ostvarivanje svog cilja. U tome smo isti

Ko su ličnosti po kojima su kasarne dobile imena?

I vojskovođe i reformatori

Donosimo kratki uvid u biografije slavnih crnogorskih historijskih ličnosti: Marka Miljanova Popovića, po kojem je ime dobila kasarna u Maslinama, kapetana Đura Draškovića, po kojem je dobila ime nekadašnja kasarna "Breza" u Kolašinu, Miljana Vukova Vešovića, po kojem će se zvati buduća kasarna u Andrijevici, te knjaza Danila, po kojem je dobio ime vojni aerodrom u Golubovcima

Miljan Vukov Vešović (1820-1886), vasojevički vojvoda i senator, čijom zaslugom je ovo pleme postalo sastavni dio Crne Gore. **Petar II Petrović** ga je 1846. imenovao za barjaktara. **Knjaz Danilo** ga je 1852. imenovao za kapetana Lijeve Rijeke, a 1858. dao mu je vojvodsku titulu. Godinu kasnije, imenovao ga je i za senatora. Vešović je predvodio Vasojeviće u napadu na Kolašin 1858.

Miljan Vukov Vešović

Kao dobar poznavalac Vasojevića, bio je i vodič komisiji koja je trebalo da radi razgraničenje između

Otomanskog carstva i Crne Gore 1859. U crnogorsko-osmanskom ratu 1862. godine porazio je vojsku **Husein Avni paše** na Previji, a zatim i vojsku **Selim paše** na Budimlji i Rudešu. U crnogorsko-osmanskom ratu 1876-1878. godine uspio je da pobijedi vojsku **Ali bega Gusinjskog** u Grnčaru i na Jerinoj glavi, kao i vojsku **Mehmed Ali-paše** u sukobima na Bukovoj poljani i kod Moračkog manastira. U znak priznanja za postignute vojne pobjede, **knjaz Nikola** mu je poklonio

sablju **Mahmut paše Bušatlje**, koju su Crnogorci zaplijenili u boju na Krusima. Poslije završetka Veljeg rata, vojvoda Miljan Vuković je penzionisan. 1853. godine.

Čovjek velikoga uma, skoro nepismen, stvorio je sebi zavidno mjesto u grupi onih vojvoda koje je pjesma opjevala.

Marko Miljanov Popović (1833-1901), jedan od najčuvenijih crnogorskih vojvoda i književnika, brigadir crnogorske vojske. Izabran je za perjanika knjaza Danila 1856. godine, pa je od tada uglavnom živio u Crnoj Gori, jer je njegovo selo pripadalo Osmanskom carstvu. U vrijeme knjaza Nikole imenovan je za vojvodu. Komandovao je odredom Kuča u ratu 1862. godine. Knjaz ga je 1872. godine namjeravao imenovati za crnogorskog konzula u Skadru, ali se tome suprotstavila ruska diplomatija. Imenovan je za člana crnogorskog Senata. Učestvovao je u crnogorsko-osmanskom ratu 1876-1878, kao komandant jednog odreda Kuča u sklopu tzv. Južne vojske. Odred pod njegovom komandom oslobodio je Medun. Nakon završetka rata, bio je

imenovan za upravitelja varoši Podgorica. U vrijeme Plavsko-gusinjske afere, komandovao je odredom koji se sukobio sa albanskim trupama. Nedugo nakon bitke, našao se u vladarskoj nemilosti. Povukao se na Medun i bavio književnim radom. Poznato mu je djelo "Primjeri čojstva i junaštva".

Marko Miljanov Popović

Đuro **Drašković** (1880-1919), kapetan, posthumno od strane kralja Nikole i crnogorske vlade u egzilu, proizveden u komandira (majora) crnogorske vojske. Stameni ratnik i oficir, jedan od vođa u Božićnom ustanku 1919, simbol pokreta, prva žrtva u sukobima oko Cetinja. Poginuo na sami Badnji dan pod ustaničkom parolom "Za pravo, čast i slobodu Crne Gore." Učesnik Balkanskih i Prvog svjetskog rata. Tokom austrougarske okupacije interniran u logor iz kojeg je pušten krajem 1918. godine. Po povratku u Crnu Goru učestvovao u pripremi Božićnog ustanka protiv odluka Podgoričke skupštine. Lojalan kralju Nikoli i institucijama pravnog poretka Kraljevine Crne Gore, ustao je u odbranu državnog i etičkog individualiteta. Bio je jedan od pregovarača između ustanika i vlasti na Cetinju. (Više o kapetanu

Draškoviću, u posebnom tekstu ovog broja *Partnera*.)

Kapetan Đuro Drašković

Knjaz Danilo (1826-1860), šesti vladar iz vladarske kuće **Petrović Njegoš** i prvi svjetovni vladar (knjaz) Knjaževine Crne Gore.

Na unutrašnjem planu je reformisao Crnu Goru i slamao plemensku

autonomiju. Radio je na uređenju državne uprave i jačanju i osposobljavanju državnih institucija. U skladu sa realnim mogućnostima, knjaz je uveo moderan način upravljanja. Protiv Osmanskog carstva je vodio dva rata, a poslije drugog, bitke na Grahovcu, određene su granice između Crne Gore i Osmanskog carstva. Nakon prvog crnogorsko-turskog rata, uveden je Orden knjaza Danila I, prvi crnogorski orden, koji se dodjeljivao za podvige u ratu protiv Turske 1852-1853.

Neposredno nakon **Omer-pašinog** napada, popisao je sve vojne obveznike u Crnoj Gori i oformio Krstonosnu vojsku, a 1855. ustanovio i Gardu. Uveo je artiljerijski rod u crnogorsku vojsku. Sproveo administrativne i vojne reforme, modernizovao državni aparat, stimulisao privredni i kulturni razvitak.

Njegov najveći doprinos uređenju društvenih odnosa u Crnoj Gori predstavlja donošenje *Zakonika Danila I, gospodara Crne Gore i Brda*, kasnije poznat kao *Danilov zakonik*. Ubijen je u atentatu 1860.

Knjaz Danilo

Serdar Jole Piletić o Vojvodi Miljanu i oslobađanju Kolašina

O svim ovim ličnostima, ostalo je mnogo zapisa, istorijskih akata, pa i anegdota. Donosimo zanimljiv zapis serdara **Jole Piletića** o vojvodi Miljanu Vukovu.

Prisajedinjenje Vasojevića Crnoj Gori, bio je jedan od najvažnijih događaja u crnogorskoj istoriji. Zadatak vojvode Miljana Vukova i vasojevićkih glavara je bio da se odmah uspostavi vlast kakvu je imala Crna Gora u njenim starim granicama. Zato je vojvoda Miljan Vukov organizovao vojsku i postavio sedam kapetana koji su, zajedno sa njim, upravljali Lijevom Rijekom i Nahijom. Njegov iskreni prijatelj i pobratim, serdar Jole Piletić, ostavio je svjedočanstvo, u kojem veli:

“Negdje s proljeća 1853. godine, zatekao sam goste u domu moga brata, vojvode popa **Rista**, kad sam se vratio sa Cetinja. Tu bješe kita ljudi, kakvije nijesam u moj vijek gleda. Prepoznah mog prijatelja, ljevorečkog pregalca Miljana Vukova, sa sedam ljudi, koje ja nijesam poznava. Ali, poznava sam Miljana! Svrća je u našu kuću često, kad je putova pro Pipera za Cetinje. Miljan je ima mač u ustima, a ne jezik! Govorio je odrešito ka da mačem sijeva. Reče da su mu to kapetani, koje vodi knjazu da mu poljube ruku i da ih vidi. S njima bjehu i dva perjanika, kako mi reče. Ja se našalih: Ti postade knjaz u Nahiju, Miljane. Pa bez kapetana i perjanika nikud!

A on će meni: Lako je Vama ovamo. Sve imate gotovo, stvorili ste prije, a mi stvaramo sve iz početka, ka čovjek kad ozida kuću i počne da se okučava i sređuje”. Plavsko-gusinjski begovi, ne mireći se s gubitkom velikih posjeda u Nahiji, nazivali su vojvodu Miljana pustolovom ljevorečkim, tražeći vojnu pomoć od skadarskog vezira, ne smijući da udare olako na Vasojeviće. Vojvoda Miljan nije hajao za to, nego je svojim Vasojevićima govorio: “Opri se prije, udri čim stigneš! Ne očekuj da se neprijatelj sprema na tebe. Ne daj da se sredi, i sređen udari!” Od tada, sve do bitke na Grahovu, 1858. godine, Miljan Vukov je sa svojim Vasojevićima uspješno odolijevao nasrtajima Turaka. Tada mu je knjaz Danilo kazao: “To je država moja, Miljane, a neka je vlast tvoja!” Na Ilindan 1858. godine, Vasojevići, Bratonožići, Moračani, Rovčani, Jezerci, Šaranci i nešto Kuča, predvođeni vojvodom Miljanom Vukovim i **Novicom Cerovićem**, napali su, i gotovo sasvim razorili Kolašin, time izazvavši međunarodni skandal. Veliki vojvoda Mirko Petrović je bio za to da se obojica „u ime države”, strijeljaju?! Naravno, knjaz Danilo, inače pobratim Miljanov, nije to uradio, davši im instrukcije da se brane pred Međunarodnom komisijom za razgraničenje sa Turskom, sa sjedištem u Dubrovniku. Uspjeli su i obojica su se vratili u svoja plemena, ovjenčani slavom.

Istorijat jurisdikcije obalne države nad morskim prostranstvom

Dokle stiže pogled, topovsko đule, ribarska koča....

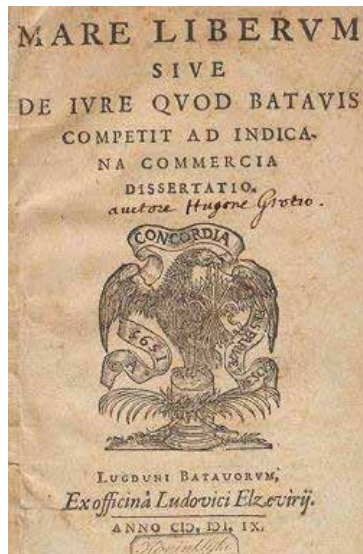
Podjela mora na područja sa različitim statusom veže se za holandskog pravnika i pisca **Huga Grotiusa**, koji je u svom djelu "Mare liberum" iz 1609. godine, pisao o slobodi mora, naglašavajući da ona obuhvata slobodu plovidbe i ribarenja izvan zaliva, kanala i pojasa uz obalu, širine onoliko koliko seže vidik sa obale.

Teritorijalno more: U 18. vijeku vladalo je mišljenje da vlast države na moru prestaje tamo gdje prestaje snaga oružja, pa je širina područja mora pod jurisdikcijom obalne države sužena na domet topova sa obale. Pravilo po kojem država ima teritorijalni suverenitet obalnog mora unutar tri milje od kopna poznato je kao „pravilo topovske paljbe“ (eng. *cannon shot rule*). U 17. vijeku ova granica približno je odgovarala dometu obalnog artiljerijskog oružja i odražavala je princip "terrae dominum finitur, ubi finitur armorium vis". (**Kornelius van Binkeršek:** "Potestatem terrae finiri ubi finitur armorum vis" - *Vlast kopna prestaje tamo gdje prestaje snaga oružja.*)

Ovakva tumačenje širine teritorijalnog mora prisutno je i u 19. vijeku.

Nakon Drugog svjetskog rata, granice teritorijalnog mora su varirale od 3, 6 pa do 12 nautičkih milja od obale. Sadašnja vrijednost je ugrađena u ugovorno pravo Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravu mora iz 1982. godine. Pojedine države su

Istorijiski, djelovi mora i morski pojas koji je pod isključivim suverenitetom obalne države bili su relativno uski, ostavljajući široka prostranstva otvorenog mora za slobodnu i nesmetanu upotrebu. Prva zapisana razmišljanja o jurisdikciji obalne države nad morskim prostranstvima potiču iz 13. vijeka. Tada je zagovarana tvrdnja da se vlast obalne države proteže do one udaljenosti do koje može doploviti brod za dva dana plovidbe, što je u onom vremenu iznosilo oko 100 italijanskih milja ili 147 km

Mare liberum, naslovna strana i Hugo Grotius

internim aktima proglasile i veću širinu teritorijalnog mora, čak i do 200nm. Među onima koje imaju teritorijalno more širine 200 M su Argentina, Panama, Nigerija. Neke druge države su se odrekle prava na teritorijalno more širine 200 M, na račun proglašenja ekonomske zone.

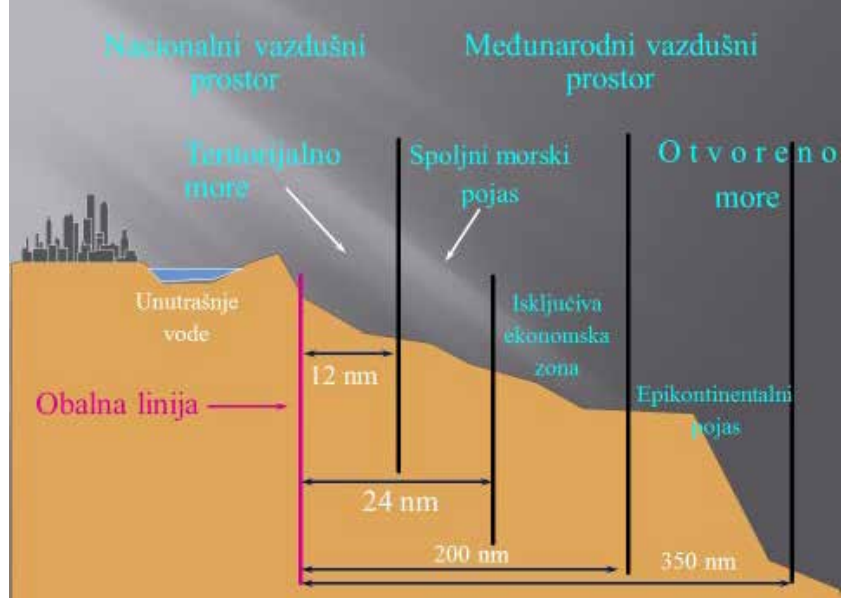
U teritorijalnom moru država je dužna trpjeti neškodljiv prolazak stranih trgovačkih i ratnih brodova, u čemu se ogleda ograničenje njenog suvereniteta. Uz obalu sa ostrvima, lukama, ušćima rijeka i zalivima, nalaze se unutrašnje morske vode.

Sa pravne tačke gledišta, ovaj morski prostor je izjednačen sa kopnenim dijelom državnog područja.

Zakon o moru Crne Gore ("Sl. list Crne Gore", br. 17/07, 06/08 i 40/11) definiše da unutrašnje morske vode, koje pored zaliva obuhvataju vode Skadarskog jezera, rijeke Crnojevića i Bojane do granica plovnosti. Unutrašnje morske vode Crne Gore zahvataju preko 346,7 km², a teritorijalne more obuhvata 2047,2 km².

Spoljni morski pojas: Područje mora uz spoljnu granicu teritorijalnog mora, u kojem obalna država na-

dzire poštovanje carinskih, fiskalnih, imigracionih i propisa koji regulišu zagađenje mora i sankcioniše za kršenje tih propisa u obalnom moru i na kopnenom dijelu teritorije, naziva se spoljni morski pojas (eng. *contiguous zone*). Država ne mora štiti sve četiri grupe propisa, ona može proklamovati zaštitu pojedinih propisa, odnosno grupe propisa, što je njena volja i pravo ali, u tom slučaju, pored proklamovanih, ne smije štiti i sankcionisati za kršenje onih propisa ili grupe propisa čiju zaštitu nije proklamovala. U skladu sa Konvencijom, područje spoljnog morskog pojasa može se

Podjela mora

prostrirati najviše do 24nm, mjereno od osnovne linije od koje se mjeri širina teritorijalnog mora. Spoljni

morski pojas država mora proglasiti internim aktom ili međunarodnim ugovorom.

Eventualna ekonomska zona Crne Gore

Eventualna ekonomska zona Crne Gore poklapala bi se sa njenim epikontinentalnim pojasom. Maksimalna površina eventualne ekonomske zone Crne Gore iznosila bi oko 4.900 km², što je 3,6% površine Jadrana, oko 4,8% teritorije države, odnosno 36,5% teritorije Crne Gore. Zajedno sa obalnim morem, ukupna površina Jadrana na kojoj Crna Gora može imati određeni stepen jurisdikcije iznosi oko 7.300 km², odnosno 5,4% njegove površine.

Ukupan morski prostor činio bi oko 53% kopnene teritorije Crne Gore. Ovo dovoljno govori, a obzirom na savremene tehnološke mogućnosti za eksploataciju prirodnih bogastava, o potencijalnom ekonomskom značaju mora i podmorja za Crnu Goru. Pored prirodnih resursa kojima raspolaže, čak i ako oni nijesu naročito veliki i bogati, svaki prostor predstavlja značajan faktor u savremenim međunarodnim, ekonomskim, socijalnim i političkim prilikama i odnosima

Sa proglašenjem ekonomske zone, otvaraju sa svakako nova pitanja i problemi koje obalna država treba da riješi, u cilju efikasnog nadzora i iskorištavanja ogromnih prostranstava, kao i zaštite svojih suverenih prava. Uspješna kontrola i nadzor ekonomske zone značajni su za bezbjednost zemlje, upravljanje prirodnim resursima i zaštitu morskog dobra. U tom cilju bilo bi potrebno definisati posebne snage za kontrolu i nadzor mora.

Crna Gora nema proglašen spoljni morski pojas.

Ekonomska zona: Jedna od najvažnijih novina u međunarodnom pravu mora jeste institucija isključive ekonomske zone (eng. *exclusive economic zone*). Riječ „isključiv“ odnosi se na prava koja obalna država ima u ovom pojasu mora, tako da sam naziv nije adekvatan, već bi preciznije bilo samo – ekonomska zona.

Nastanak institucije ekonomske zone, direktno je vezan za nastojanje obalnih država da prošire svoju vlast što dalje od obala prema otvorenom moru. Pedesetih godina prošlog vijeka pojedine države su, nemajući uporište u međunarodnom pravu, unilateralno proglašavajući isključive ribolovne i zone preferencijalnih prava, širile svoj suverenitet.

Ekonomska zona predstavlja morsko prostranstvo koje se, od osnovne linije prema otvorenom moru, prostire do daljine od najviše 200nm i u kojem obalna država ostvaruje suverena prava ekonomske prirode. Ona ne obuhvata vazdušni prostor iznad i morsko dno ispod ekonomske zone, koje je u pravnom statusu epikontinentalnog pojasa. Ekonomska zona se ne stiče sticanjem državne teritorije, već se mora proklamovati, proglasiti, bilo jednostranim aktom obalne

Crnogorsko primorje

države, bilo međunarodnim dogovorom. Razgraničenje ekonomskih zona između država čije se obale sučeljavaju ili nastavljaju, obavlja se međudržavnim dogovorima ili jednim od postupaka mirnog rješenja sporova pred međunarodnim sudovima.

Zakon o moru Crne Gore definiše da se isključiva ekonomska zona može proglasiti odlukom Skupštine Crne Gore i to cijeneći saradnju sa državama koje imaju suverenitet na djelovima Jadranskog mora.

Zaštita i nadzor ribarenja osnovni razlog proglašenja ekonomske zone: Zaštita i nadzor nad morskim ribarenjem u ekonomskoj zoni vjerovatno je najstariji i najtradicionalniji zadatak i razlog zbog kojeg obalne države proglašavaju ekonomsku zonu. Upravo je ovo težišno pitanje svih rasprava obalnih država, pa se zato i pitanje legalizacije i zaštite ribolova postavlja visoko na listi prioriteta pri proglašenju ekonomske zone. To ne znači isključivo sprječavanje ribaricama druge države da love u svojoj ekonomskoj zoni, već i nadzor nad ulovom, količinom ulova, priborom za izlov i drugim detaljima. Kontrola bezbjednosti plovidbe i propisivanje sistema odvojene plovidbe takođe je u nadležnosti obalne države, mada nije izričito navedeno kao njena obaveza, ali jeste interes.

Zagađenje i nadzor nad njim, kao i akcije koje obalna država može preduzimati u slučaju kršenja međunarodnih propisa u ekonomskoj zoni,

definisane su Konvencijom. Posebno je interesantno pitanje zagađenja mora otpadom sa brodova i zagađenje potapanjem otpada.

Pored ovih, iz akta proglašenja ekonomske zone proizilaze još dvije obaveze obalne države, koje, iako Konvencijom nijesu definisane kao izričite, imaju izvorište u tradicionalnim pomorskim običajima, a to su traganje i spašavanje na moru i borba protiv piratstva, krijumčarenja i terorizma. Ove aktivnosti mogu sa otvorenog mora ugroziti bilo koga, pa i samu obalnu državu tako da će, iako ekonomska zona nije legalno područje nacionalne bezbjednosti, obalna država nastojati da nosioce

Konvencija UN

Konvencija UN o pravu mora iz 1982. godine (eng. *The United Nation Convention on the Law of the Sea-UNCLOS*) definiše podjelu morskih prostranstava na više područja, od obale prema otvorenom moru. Ova područja imaju različiti pravni status i u direktnoj su vezi sa interesima i ovlašćenjima obalne države. Najjača ovlašćenja su uz samu obalu, dok prema otvorenom moru ta ovlašćenja slabe, da bi na otvorenom moru potpuno nestala. U skladu sa usvojenom Konvencijom prepoznata su područja unutrašnjih voda, teritorijalnog mora, spoljnog morskog pojasa, isključive ekonomske zone, epikontinentalnog pojasa i otvorenog mora.

ovih ilegalnih aktivnosti otkrije i neutrališe što dalje od svojih obala, prvenstveno zbog vlastitih interesa.

Epikontinentalni pojas: Epikontinentalni pojas (eng. *continental shelf*) obuhvata morsko dno i podzemlje mora od polaznih crta od kojih se mjeri širina teritorijalnog mora, do dubine od 200 metara ili preko te dubine do tačke gdje dubina mora dozvoljava eksploataciju prirodnih bogatstava, a najdalje, kako je to u Konvenciji definisano, do "... 350 morskih milja od polazne crte od koje se mjeri širina teritorijalnog mora, ili, neće preći 100 morskih milja od izobate 2500 metara..." Obalna država ima pravo u svom epikontinentalnom pojasu, uključivši more i morsku površinu, graditi, održavati i držati u pogonu vještačka ostrva uređaje i druge naprave za istraživanje i iskorišćavanje prirodnih bogatstava i oko njih proglasiti zone sigurnosti širine do 500 metara, kroz koje je plovidba zabranjena.

Obalna država ne smije, pozivajući se na svoja suverena prava u epikontinentalnom pojasu ometati plovidbu, ribolov i očuvanje bioloških bogatstava mora, niti osporavati pravo drugih država da u njenom epikontinentalnom pojasu polažu kablove i cjevovode.

Crna Gora je naslijedila od SFRJ granicu epikontinentalnog pojasa sa Italijom definisanu međudržavnim sporazumom iz 1970.

**Kapetan fregate
Željko Peković**

Kapetan Đuro Drašković (1880-1919)

Kao što se zakleo, do kraja je branio barjak crnogorski

Đuro Drašković, elitni oficir crnogorske vojske, poginuo je prvog dana Božićnog ustanka. Ostao je vjeran zakletvi koju je položio svojoj Crnoj Gori i kralju. Oficir sa Skadra, Bregalnice, Peći i iz Prvog svjetskog rata, ostao je junak i u sudbonosnim trenucima za svoju državu

Đuro Drašković rođen je 1880. godine na Čevu od oca **Rista Radunova** i majke **Gorde** rođene Đukanović. Osnovnu školu završio je na Čevu. Podoficirsku pješadijsku školu upisao je 1898. godine u drugoj klasi kadeta. Kada je završio, proizveden je u desetara crnogorske vojske i određen na službu u Stajačoj vojsci.

Po okončanju trogodišnje službe u Prvom bataljonu Stajaće vojske na Cetinju, kao podoficir crnogorske vojske upisao je II klasu Vojničke škole (Oficirska pješadijska škola) 1904. godine. Nakon završetka oficirskog školovanja, jula 1906. go-

Tokom ustaničkih akcija komandovao je Zapadnim sektorom ustaničke vojske u kojem su se nalazili Konadžije, Bajice, Čevljani, Cuce i dio Njeguši. Zapadni sektor obuhvatao je područje od Đinova brda preko Orlovog krša, Bogdanova kraja, Škrke, Bajica, do vrh Donjeg kraja

Kapetan Đuro Drašković, jedan od organizatora Božićnog ustanka 2019. godine

dine proizveden je u potporučnika crnogorske vojske.

Burna i bogata vojnička karijera: Kao vojnik i oficir položio je zakletvu: „Zaklinjem se svemogućim Bogom, da ću biti vjeran svomemu Gospodaru Njegovom Veličanstvu Kralju

Nikoli I, da ću za nerazdvojnu korist i ugled otadžbine i Njegovu savjesno vršiti povjerene mi dužnosti, da ću na tu cilj slušati sve moje starješine i da ću do potonje kapi krvi braniti naš mili i sveti barjak crnogorski. Tako mi Bog pomogao!“ Sa ovom zakletvom

otići će i u smrt. U čin poručnika unaprijeđen je 1. jula 1909. godine. U Drugom balkanskom ratu 1913. godine, kao poručnik, bio je komandir Druge čete u Čevsko-bjeličko-pješivačkom bataljonu, kojim je komandovao kapetan Šćepan Mijušković. Učestvovao je u bitkama na Bregalnici, Govedaru i Dulićkim visovima.

Nakon Balkanskih ratova proizveden je 14. novembra 1913. godine u čin kapetana crnogorske vojske. Ubrzo, formiranjem Kraljevskog žandarmerijskog kora 22. novembra 1913. godine preveden je u specijalnu službu i postao je komandir III žandarmerijske čete. Nakon dobijanja rasporeda u Podgorici, sa svojom četom se uputio u oblast Peći i Đakovice gdje je dobio zadatak održavanja sigurnosti i kontrolu granice.

Njegova četa je u početku brojala 73 lica, podijeljena u tri voda kojima su upravljali kapetani ili poručnici. Međutim, kako je uspostavljanje sigurnosti u ovom području bilo dosta teško, sastav čete je uskoro pojačan novim ljudstvom. Sa svojom četom često se sukobljavao sa kačacima koji su terorizovali tamošnje stanovništvo.

Dvogodišnja internacija i povratak nakon Podgoričke skupštine: Prvi svjetski rat dočekao je u Peći kao komandir III čete. Ratna komanda postavila ga je 29. septembra 1914. godine za komandira IV žandarmerijske čete sa ratnim rasporedom na sektoru Sandžačkog odreda koji je bio pod komandom serdara **Janka Vukotića**. Nakon predaje dužnosti u Peći otputovao je u Gorazde u Bosni. I danas je sačuvan zapisnik o predaji dužnosti u Peći. U njegovoj kancelariji, pored drugih stvari, bila je i slika kralja Nikole, Ustav Crne Gore i crnogorski barjak.

Poginuo je 6. januara 1919. godine na Zapadnom sektoru, u dijelu zvanom Škrka izviše Bogdanovog kraja, na poziciji na kojoj su bili raspoređeni Čevljani. Prema jednoj verziji poginuo je tokom borbi sa isukanom sabljom kada je pogođen od jednog od protivničkih ljudi iz Cetinja. Prema drugoj verziji poginuo je sa barjakom u ruci u trenutku kada je išao da pregovara sa predstavnicima generala Milutinovića

Đuro Drašković je bio šef vojne žandarmerije Sandžačkog odreda od septembra 1914. do 1916. godine, čiji se štab duže vrijeme nalazio u Rogatici, Gorazdu i Čajniču. Radio je na održavanju reda u vojsci. Učestvovao je u operacijama Drinskog odreda u Bosni, kao i u Mojkovačkoj operaciji krajem 1915. godine.

Ubrzo nakon austrougarske okupacije vlasti su ga internirale u Boldogason u Mađarskoj, gdje je bio od sredine 1916. do kraja 1918. godine.

Pri povratku u Crnu Goru zajedno sa ostalim oficirima i glavarima zadržan je od strane srpske vojske u Bosni dok se ne završi proces organizovanja Podgoričke skupštine.

Po dolasku u Crnu Goru, naišao je na nezadovoljstvo. Povezao se sa istomišljenicima koji su zagovarali ravnopravnost Crne Gore u novoj zajednici. Tako je Đur Drašković postao i jedan od organizatora Božićnog ustanka 1919. godine. Kao predstavnik ustanika, zajedno sa **Mirkom Grujićem**, odnio je na Cetinje pismo srpskom generalu **Milutinoviću**. Tokom ustaničkih

akcija komandovao je Zapadnim sektorom ustaničke vojske u kojem su se nalazili Konadžije, Bajice, Čevljani, Cuce i dio Njeguši. Zapadni sektor obuhvatao je područje od Đinova brda preko Orlovog krša, Bogdanova kraja, Škrke, Bajica, do vrh Donjeg kraja.

Dvije verzije pogibije: Poginuo je 6. januara 1919. godine na Zapadnom sektoru, u dijelu zvanom Škrka izviše Bogdanovog kraja, na poziciji na kojoj su bili raspoređeni Čevljani. Prema jednoj verziji poginuo je tokom borbi sa isukanom sabljom kada je pogođen od jednog od protivničkih ljudi iz Cetinja. Prema drugoj verziji poginuo je sa barjakom u ruci u trenutku kada je išao da pregovara sa predstavnicima generala Milutinovića.

Drašković je bio oženjen **Velikom**, kćerkom **Drage Spasojeva Nikolića**. Imao je sina **Goluba** i tri kćerke: **Milušu**, **Ljubicu** i **Vidosavu**. Jedan mu je sin preminuo kao desetogodišnjak. Okupacione vlasti često su vršile premetačinu kuće Đura Draškovića i gazile njegovu kapetansku uniformu.

Jednom su se spremali i da im zapale kuću, na šta je Velika je rekla: „Juče ste mi ubili muža, danas ovoj pileži očete kuću da palite.“ Dalju akciju je spriječio pukovnik **Stojan Popović**, koji je inače bio poznat po okrutnosti.

Interesantno je da Đurov sin Golub službovao jedno vrijeme u Prizrenu. Imao je posebno poštovanje od tamošnjeg stanovništva jer su se sjećali njegovog oca, kapetana Đura Draškovića.

Odnedavno, prema odluci Ministarstva odbrane, kasarna u Kolašinu nosi ime Đura Draškovića.

S. Martinović

U prvim redovima u odbrani domovine

Samo u jednom jurišu tokom bitke za Skadar, živote je dalo pet Vučeljića iz Košutića pod Komom: braća Gajo i Miraš Mijatovi, braća Miličko i Milić Vukašinovi i Milićev sin Radun. Svi iz iste čete, Konjuško-košutičke, koja je prethodno prošla dugi put u oslobađanju zemlje

Je li bilo boja ili bitke, da pod barjak slobode ne stadoše **Vučeljići**, pod Komom iz Košutića?

Uvijek među prvima da odbrane otadžbinu i njenu slobodu i založe vlastitu sudbinu i živote.

Na poziv crnogorskog kralja za konačno oslobođenje, čuveni barjaktar **Miličko Vukašinov Vučeljić** okupio je bratstvenike, održao im govor, podsjetio na prađedovsku slavu i žrtvu koju treba podnijeti. Vučeljićima poziv nije trebao, jer se davno zakleše u Svetoga Petra oltar da za Crnu Goru neće žaliti glavu. Pred četom je sa crnogorskim barjakom stao **Miličko**, a četom je komandovao **Gajo Mijatov Vučeljić**, oficir crnogorske vojske. U stroju sve braća, stričevi i sinovci. Sa njima i Gajov brat **Miraš**, kraljev perjanik koji se po odobrenju Gospodara priključio svojoj jedinici.

Oslobađanje teritorija na sjeveru i sjeveroistoku: Četa Konjuško-Košutička, od početka Prvog balkanskog rata 1912. godine je bila u redovima Trećeg (Andrijevačkog) bataljona Gornjo-vasojevičke bri-

Miličko Vukašinov je toliko puta prije iznio barjak na visove i šance. Poginuo je već u prvom jurišu na neprijateljska utvrđenja, držeći barjak visoko. Radun Milićev nije dozvolio da zastava padne iz stričevih ruku. Držao ju je čvrsto dok i njega kuršum nije pogodio. U istom jurišu poginuo je i Radunov otac Milić, Milićkov brat

Barjaktar Miličko Vučeljić

gade, pod komandom komandira **Radomira Vešovića**. Ova brigada dještovala je u sastavu Istočnog odreda Crnogorske vojske pod komandom serdara **Janka Vukotića** od početka oktobra do kraja 1912. godine. Odred je imao zadatak os-

lobađanje teritorija na sjeveru i sjeveroistoku Crne Gore. Vojne operacije započele su 8. oktobra 1912. godine. Tokom dještva na Grebenu, najisturenijem i najopasnijem položaju, prilikom oslobađanja Gusinja, 12. oktobra, poginuo je jedan od Vučeljića iz Cecuna – **Radoš Lakov**. Na Ovsinama je, prilikom oslobađanja Berana, 16. oktobra, poginuo i **Vuksan Vučinin Vučeljić** sa Buča. Istoga dana, na Visitoru je iz čete Gaja Mijatova, poginuo **Mijajlo-Migo** Šutov.

Konjuško-Košutička četa učestvovala je u operacijama Crnogorske vojske 19. i 20. oktobra, u oslobađanju Plava i Gusinja, koja je već 22. oktobra ušla u Metohiju i oslobodila Peć. Serdar Janko Vukotić poveo je Istočni odred odmah u nove operacije. Crnogorska

vojska ušla je u Dečane 22. novembra, da bi 25. novembra 1912. godine oslobodila i Đakovicu.

Marš iz Đakovice prema Skadru: Nakon što je uspostavljena i organizovana vlast u novembru i decembru, **Radomir Vešović** poveo je svoju brigadu na Skadarsko ratište na kojem se nalazila glavina crnogorske vojske, pod vođstvom **Mitra Martinovića**, generala i predsjednika Vlade. Marš iz Đakovice preko Plava, Gusinja, planinskih visova Prokletija, Malesije, do Hota

Radomir Vešović poveo je brigadu na Skadarsko ratište na kojem se nalazila glavnina crnogorske vojske, pod vođstvom Mitra Martinovića, generala i predsjednika Vlade. Marš iz Đakovice preko Plava, Gusinja, planinskih visova Prokletija, Malesije, do Hota ka jugu, bio je veoma težak. Surov teren, surovi vremenski uslovi, snijeg i hladnoća

ka jugu, bio je veoma težak. Surov teren, surovi vremenski uslovi, snijeg i hladnoća.

Po dolasku, Vasojevićka brigada je početkom januara 1913. godine ušla u sastav Zetskog odreda i određena za operacije prema Bardanjoltu. Dvije najvažnije pozicije za zauzimanje Skadra bile su Taraboš, koji je opsijedao Primorski odred i Bardanjolt, u čijem je pravcu djelovao Zetski odred. Naredbom Vrhovne komande Crnogorske vojske od 5. januara, Vasojevićka brigada sa izviđačkom četom i mitralješkim odjeljenjem bila je u rezervi, u rejonu sela Nerfuši koje je bilo udaljeno 3,5 km od kote 247. Zetski odred pripremao se za napad na Veliki Bardanjolt, Musulemovu glavicu i Gajtansku kosu. Prilikom juriša na Bardanjolt 25, 26. i 27. januara 1913. godine, Vasojevićkoj brigadi je određen borbeni zadatak zauzimanja kote 247, a Košnjuško-Košutička četa bila je na središnjem pravcu određene kote.

U jurišu na Bardanjolt: Znao je dobro **Gajo Mijatov**, školovani poručnik, cetinjski akademik da se slava ne stiće komandovanjem, da se grbovi što im kape krase, brane junaštvom i viteštvom u borbi.

Od svih je to najbolje znao barjak-

Miraš i Gajo Vučeljić

tar **Miličko Vukašinov** koji barjak toliko puta prije iznese na visove i šance. Poginuo je već u prvom jurišu na neprijateljska utvrđenja, držeći barjak visoko. **Radun Milićev** nije dozvolio da zastava padne iz stričevih ruku. Držao ju je čvrsto dok i njega kuršum nije pogodio. U istom jurišu poginuo je i Radunov otac **Milić**, Milićkov brat.

U jurišu su bili i braća Gajo i Miraš Mijatovi. Gajo je predvodio hrabru četom, a Miraš, kraljev perjanik, sa isukanom sabljom jurišao za bratom. Obojica su ostavili živote u tome jurišu.

Bardanjolt je zauzet uz velike žrtve, a 24. aprila 1913. godine crnogorska vojska je ušla u Skadar. Komandanta Vasojevićke brigade koja je pretrpjela ogromne gubitke, kralj je unaprijedio u brigadira (general) crnogorske vojske, nazivajući ga „vitezom od Bardanjolta“.

Iz nevelikog bratstva, ali velike hrabrosti, u borbama za Skadar u jurišu tokom samo pola sata poginulo je pet Vučeljića, najbližih srodnika. Sjećanjem na njihova junačka djela odajemo počast i sjećamo se junaka i slavne Skadarske epopeje.

S. Martinović

**Crna Gora
Ministarstvo
odbrane**

**Vojska
Crne gore**

ISSN 1800-7759

9771800775009